

NAUJIENOS

The First and Greatest
Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 S.E. Halsted Street, Chicago, Ill. 60603
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian
In The United States

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

VISŲ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

VOL. LXI

Price 15c

Chicago, Ill. — Pirmadienis, Balandžio-April 21 d., 1975 m.

Kaina 15c

93

JAV NEPRIPAZINS BALTIJOS ANEKSIJOS

VIS NEBAIGIA KOLCHOZŲ REFORMŲ

Sovietų Sąjungos ūkininkai kolchozine vergija neša nuo 1928—1929 m., o okupuotos Lietuvos nuo 1948 metų. Tačiau ligi šiol tebėra nebaigtos kolektyvizacijos reformos. Vienais atvejais kolchozų didina, kitais mažina, jungia ir t. t. ir t. t., o vargšus kolchozininkus, ypač laukų darbininkus, stumdo ir traukia į visas puses. Negana to, diena iš dienos agitatoriai ir kiti dykaduoniai partiečiai rėkauja ir rėkauja: dirbti sparčiau, siekti didesnio darbo našumo, lenktyniauti tarp savęs, su kitais kolchozais ir net su kitomis respublikomis.

Kolchozų reformos vis dar tebėra nebaigtos. Vis dar nepasirenkama žemės ūkio gamybos objektai, kur ir kaip jie turėtų būti kultivuojami. Ir jau eina kelintieji metai, kaip pradėta nauja reforma — pradėta organizuoti ūkinius susivienijimus.

1974 m. Žemės ūkio žurnalas Nr. 12 paduoda duomenis apie Raseinių rajono susivienijimus — žemės ūkio gamybos specializuotė ir koncentruotė. Ten rašoma: "Per 4 pastaruosius metus kolūkių brigadų skaičius nuo 128 sumažėjo iki 81, tarybinių ūkių skyrių — nuo 54 iki 32, ūkių — nuo 57 iki 43. (Tai rodo, kad suvienijama kolchozai ir sovchozai į didelius ūkius, E.). Perspektyvoje rajone bus 31 ūkis, kurių kiekvienas turės vidutiniškai po 3200—3500 ha naudažmenų (tūkstančių ha daugiau negu dabar), 31 centrinė, 22 pagalbinės ir 43 nepelstinas gyvenvietės".

Rajone jau esą sukurti šie tarpukiniai susivienijimai: Paliepių su 7970 ha naudažmenų, Viduklės — 15941, Pajūrių — 9687, Girkalnio — 12983, Ariogalos — 12524, Raseinių—13316, Betygalos — 11964, Šiluvos — 14050.

Toliau rašoma: "Specializuojant, nemažai pakitė įvykų gyvulininkystėje. Vieton smulkių, mažai mechanizuotų karvėdžių, kuriose dabar laikoma vidutiniškai po 125 karves, išaugo 28 pieno gamybos kompleksai, kurių kiekvienas turės 400—1000 karvių". Trijuose susivienijimuose busį laikoma 59000 bekoninių kiaulių. (Panaši gigantomanija sovietų buvo Lietuvoje pradėta 1949—1950 metais, bet greit nuo to buvo atsistatę. E.). (E)

Belgai apie teisių lauzymą Lietuvoje

Laisvojo pasaulio kovotojų už žmogaus teises sambūriai įvairiuose kraštuose leidžia savo kalbomis "Samizdat", kur spausdinamos žinios iš Sovietų Sąjungoje nelegaliai spausdinamų "samizdatų".

Belgijoje išeina flamų kalba "Samizdat". Savo 1974 m. rugpjūčio numeryje parašė apie Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos 10 numerio pasirodymą. 1974 m. gruodžio numeryje buvo atspausdintas sovietų konclagerių pabaltiečių, ukrainiečių ir kaukazių kalinių pareiškimas SSSR Tautybių Tarybai, kur protestuojama apie didžiariusį kaimo šovinizmą ir Sovietų Sąjungos konstitucijos nuostatų dėl tautybių teisių lauzymą. Samizdatas paminėjo, kad žinios gautos iš prel. V. Mincevičiaus redaguojamos italų kalba Eltos Romoje. (E)

IŠ VISO PASAULIO

PARYŽIUS. — Prancūzijoje lankėsi Graikijos premjeras Constantine Caramanlis, kuris pirmą kartą sugrįžo į Paryžių, kur išgyveno 10 metų, kai Graikiją valdė jam nepalankios vyriausybės. Graikijoje Caramanlis populiarus, tačiau ateinančio sekmadienio dviejų parlamentų narių rinkimai Korfu saloje ir Kozanėje gali atnešti Caramanlio partijai pralaimėjimus. Jo naujųjų demokratų partija daugiausia remiasi Caramanlio asmeniniu populiarumu.

OSLO. — Norvegijos Gynybos Komanda paskelbė, kad šiaurės jūroje ir rytiniame Atlanto vandenyne sovietai vykdė didžiulius karo laivyno ir aviacijos manevrus, kurie išsiplėtė nuo Norvegijos šiaurės iki Afrijos vakarų. Manevruose dalyvauja apie 60 įvairių karo laivų.

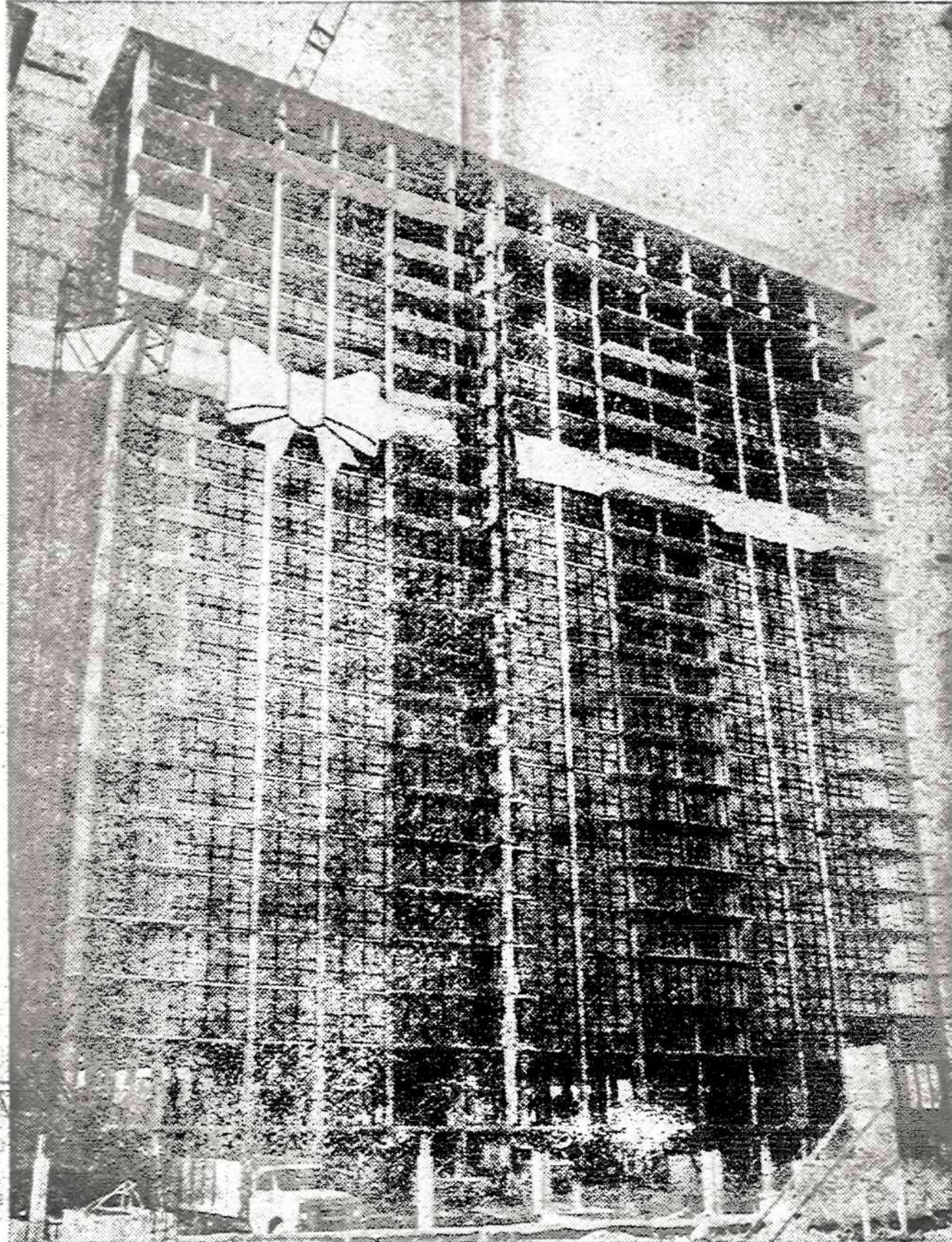
WASHINGTONAS. — Prezidentas Fordas sulaužė 110 metų tradiciją ir atsilankė Fordo teatre, kur buvo vaidinamas veikalas apie prezidento Trumano gyvenimą: "Give'em Hell, Harry". Šia istoriniame teatre 1865 m. balandžio 14 d. buvo nušautas prezidentas Linkolnas. Nuo tos dienos joks Amerikos prezidentas štame teatre nėra buvęs iki dabartinio prezidento Fordo.

SAIGONAS. — Admirolas Noel Gayler, vyriausias Ramiojo vandenyno karo laivyno vadovas, išvažiavo iš Saigono į Havajus, aptaręs su Amerikos ambasados vadovais amerikiečių išvežimo iš P. Vietnamo planus. Prie Vietnamo stovi keli JAV lektuvnešiai su helikopteriais, kurių uždavins bus išvežti Amerikos piliečiai iš Saigono, jei būtų neįmanoma išskirti normaliai būdu.

WASHINGTONAS. — Amerikoje lankosi Zambijos prezidentas Kenneth Kaunda. Šeštadienį jo garbei suruoštoje puoteloje Baltuosiuose Rūmuose jis pareiškė, kad Pietų Afrika yra pasiūsi ginkluotam konfliktui, kurį sustabdyti galėtų Amerika. Prezidentas Kaunda kritikavo Amerikos vyriausybę už Rodezijos ir Pietų Afrikos baltųjų režimų rėmimą. Sekretorius Kissingeris šeštadienį suruošė svečių priėmimą.

BEIRUTAS. — Kovose tarp dešiniųjų falangistų ir palestiniečių Libane vėl žuvo du asmenys. Iš viso žuvusių skaičius pasiekė 150, sužeistų buvo 250.

ATENAI. — Jacqueline Onassis atskrido į Skorpion salą dalyvauti pamaldose už savo vyro milijonieriaus Aristotelio Onassis vėlę. Į salą suvažiavo visi vėlionio giminės.

Miami pastatytas 23 aukštų gyvenamųjų butų pastatas, kurio užbaigimo proga buvo apjuostas raudonu kaspiniu, kuris uždengia visą penkioliktą aukštą. Kaspino mazgas yra 16 pėdų aukščio.

DAUGIAU RAŠO APIE EUROPOS SAUGUMO KONFERENCIJĄ

Pastaruosiu metu pasaulinėje spaudoje labai pagausėjo straipsnių apie Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferenciją. Daug rašoma, kad konferencija einanti į pabaigą su neįžymiomis sovietinėmis nuolaidomis, bet dideliais laimėjimais, kurių jie siekė gauti per eilę metų. Tą problemą nagrinėja ir žymiausių laikračių vedamieji.

Vasario 18 d. The Christian Science Monitor rašo, kad Didžiosios Britanijos premjerui H. Wilsonui viešint Maskvoje, Brežnevas primygtinai spaudė greičiau suaukti kitą konferenciją. Dienraščio korespondentė Elizabeth Pond rašo, kad vakariečiai — Europos valstybės, JAV ir Kanada — faktinai pripažino Maskvai sienas, kurias Sovietų Sąjunga pasiekė po II Pas. karo. Už tai iš Kremliaus teišsiderėjo vieną koncesiją — sujungimą išskirtų šeimų.

The Washington Star vasario 26 d. vedamasis rašo: "Rusai jau seniai pasiekė savo svarbiausią tikslą: per Antrąjį Pasaulinį karą užimti Baltijos valstybių ir Rytų Europos formalų ratifikavimą".

The Philadelphia Inquirer kovo 2 d. rašo, kad Irlandijos užsienio reikalų ministras Garret Fitzgerald pareiškė, kad rusai laimėjo didžiųjų Vakarų valstybių sutikimą suaukti viršūnių konferenciją, pažadėdami kiekvienai atskirai įvairias koncesijas.

The Chicago Tribune kovo 15 d. bendradarbis Bill Andersen rašo, kad JAV prezidentas Ford patariamas nutraukti Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybių įjungimo į Sovietų Sąjungą nepripažinimą. Senatas esąs priešingas, nes jis bijas reakcijų iš dviejų milijonų amerikiečių, emigravusių iš kadaise buvusiu laisvų Rytų Europos kraštu.

Kinija paprašė priimti Olimpiadon

LAUSANNE. — Komunistinė Kinija oficialiai paprašė Tarpautinio Olimpino Komiteto priimti ją nariu. Tautinė Kinija, kuri "nelegaliai okupuoja Kinijos vietą" turi būti pašalinta. Gegužės 17 įvyksta komiteto posėdis, kuriuose dalyvaus 77 nariai. Nėra abejonių, kad Kinija bus priimta. Kiek sunkiau bus sprendžiamas Tautinės Kinijos — Taivano išmetimo klausimas.

Olimpino komiteto narių dailis siūlo palikti abi Kinijas, kaip sporto pasaulyje varžosi abi Vokietijos. Kinija su "dviejų Kinijų" sąvoka nesutinka.

Kinija paskutiniu metu įstojo į aštuonias tarptautines sporto federacijas. Ji dalyvavo Azijos žaidynėse, kur laimėjo 106 medalius, iš jų 33 — aukso. Jei Kinija būtų su jos sąlygomis priimta, galima laukti kinų sportininkų dalyvavimo 1976 metų Montrealio Olimpiniuose žaidynėse: judo, gimnastikos, imtynių, moterų tinklinio ir krepšinio varžybose.

BEIRUTAS. — Pirmadienį Saudi Arabijoje turi susitikti Egipto prezidentas Anwar Sadatas, Saudi Arabijos karalius Khaledas, Sirijos prezidentas Hafez Assadas ir Palestinos Laisvini Organizacijos pirmininkas Yasiras Arafas. Karalius Khaledas penktadienį priėmė Jordano karalių Husseina. Šis arabų vadų konferencijoje nedalyvaus, nes jo santykiai su palestiniečiais vada Arafatu tebėra blogi po 1970 metų Jordano palestiniečių išvairymo iš Jordano.

VALSTYBĖS DEPARTAMENTO RAŠTAS KONGRESO UŽSIENIO KOMITETUI

ČIKAGA. — Lietuvių visuomenei jau gerai pažįstamas Chicago Tribune Washingtono korespondentas Bill Anderson šeštadienio numeryje paskelbė straipsnį "Friends of Baltic cause win fight". Straipsnyje Andersonas praneša, kad valstybės departamentas, spaudžiamas Baltijos tautų draugų, pranešė kongresui, kad Amerika Europos Saugumo ir kooperavimo konferencijoje nepripažins Sovietų Sąjungos jėga atlikto Estijos, Latvijos ir Lietuvos prijungimo prie Sovietų Sąjungos.

Andersonas rašo: Amerikiečiai, kurie myli Baltijos valstybes, kurios prieš 35 metus buvo užpultos ir prarytos Sovietų Sąjungos, laimėjo Washingtono moraline pergale. Valstybės departamentas formaliai pranešė kongresui, kad Amerika toliau tęs savo nepripažinimo politiką.

Pareiškimas buvo padarytas Atstovų Rūmų užsienio reikalų komitetui ir tą poziciją rašta pasirašė ambasadorius Robertas J. McCloskey, svarbus sekretoriaus Henry Kissingerio štabo narys, ryšių su kongresu tvarkytojas. Šį pareiškimą "ištraukė" atstovas Edwardas Derwinskis, kurį darėme tūkstančių telegramų ir laišku jėga. Andersonas rašo, kad "kaip kurie valstybės departamento biurokratai tikėjosi, kad šis Baltijos valstybių klausimas bus užmirštas, kai jie važiuos į Europos Saugumo konferenciją. Buvo ryškių ženklų, kad Kissingeris savo privačioje diplomatijoje, būtų galėjęs išmąnyti su rusais prizažinimą, kad Kissingerio štabas bandė nuslėpti žinias apie nuosirdų Fordo susitikimą su Baltijos bylos draugais. Kitas ženklas buvo valstybės departamento vilkinimas ir nenoras atsakyti į Derwinskio rezoliuciją, kuri ragino tęsti nepripažinimo politiką. Apsivertimas atėjo po to, kai dr. Kazys Bobelis, nacionalinis Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas, sukėlė intensyvią laišku rašymo kampaniją, rašo Bill Anderson.

Virš 10,000 laišku ir telegramų pasipylė į Baltuosius Rūmus, į valstybės departamentą ir pas atskirus kongreso narius. Virš 60 kongresmanų pasirašė Derwinskio rezoliuciją, o senatorius Carl Curtis įteikė panašią rezoliuciją ir senate. Rezultatai matosi valstybės departamento rašte, nusiųstame Atstovų Rūmų užsienio reikalų komiteto pirmininkui atstovui Thomas Morgan, demokratui iš Pensilvanijos.

Valstybės departamentas rašo: Valstybės departamentas sutinka su rezoliucijos pareiškimu, kad Amerikos delegacija konferencijoje neturėtų sutikti su Sovietų Sąjungos jėga įvykdyta Estijos, Latvijos ir Lietuvos aneksija. Mes laukiame, kad konferencija priims principinę deklaraciją, kad sienų nepažeidžiamumas turi būti gerbiamas, tačiau mūsų pažiūra šis principas nelies jėga padaryto Baltijos valstybių prijungimo. Tuo pačiu, Vakarų delegacijų iniciatyva principų deklaracija turės specialius pareiškimus apie galimybę keisti sienas taikiu būdu, apie apsisprendimo teisę ir

apie žmogaus teisių gerbimą. Derwinskis pareiškė korespondentui, kad šis pareiškimas daugumoje patenkina jo reikalavimą, nors ateityje jis greičiausiai sieks tolimesnių detalių. Derwinskis pareiškė, kad valstybės departamentas nenorėjo aiškiai pasisakyti, nes šis klausimas yra toks, kurį jie norėtų užmiršti.

Baigdamas šį pranešimą iš Washingtono, Andersonas pareiškia vertingas tuos šimtus laišku ir telegramų, kurios dėkoja jam už Baltijos klausimu parašytus straipsnius.

Kambodijoje kajoja galvas

BANGKOKAS. — Pabėgėliai iš Kambodijos praneša apie žiaurias skerdynes, kurias vykdo komunistų kareiviai užimtose miestuose ir kaimuose. Pulkininkas Horl Tone, buvęs Kambodijos Pailin miesto ir apylinkės gubernatoriaus paskelbė Tailandijoje, kad komunistai suaužė 43 jo kareivius, nors tie pasidavė su baltomis vėliavomis. Pačių komunistų radijas paskelbė, kad tie buvusios vyriausybės nariai, kurie pasiliko Phnom Penhe, buvo nužudyti, nukertant jiems galvas. Nužudytas ir kapitonas Lon Vera, buvusio prezidento Nolo jauniausias brolis.

Prancūzijos laikraštis Le Monde skelbia, kad buvęs premjeras Long Boret, prezidento brolis Lon Non ir keli generolai ir ministrai yra suimti ir laikomi kalėjime.

Antras didžiausias Kambodijos miestas Battambang pasidavė komunistams ketvirtadienio naktį, tačiau Kmpong Som, pajūrio miestas, 140 mylių nuo Phnom Penho, dar ginasi nuo komunistų.

VIENTIANE. — Laose žygį pradėjo apie 15,000 šiaurės Vietnamo kareivių, pranešė Laoso gynybos ministeris Sisouk. Nors Laose yra sudaryta koalicinė vyriausybė, kurioje dalyvauja ir komunistai — Pathet Lao, komunistai bando užimti tas Laoso dalis, kuriose stovi kitų pažiūrų Laoso kariuomenės įgulos. Ministras pareiškė, kad šis komunistų žygis lauzo karo pailaubų susitarimą.

Saulėta, dieną 50°, naktį 40°. Saulė teka 6:05, leidžiasi 7:35.

TEISĖ IR GYVENIMAS

TEISININKŲ PUSLAPIS

ADRESAS: TEISĖ IR GYVENIMAS, 1739 So. HALSTED ST.

CHICAGO, ILLINOIS 60608 TEL.: 436-7796

PROF. MYKOLAS ROEMERIS

(1880 - 1945)

Š. m. kovo m. 14 dieną suėjo lygiai 30 metų nuo prof. Mykolo Roemerio, sakyčiau, žymiausio Lietuvos teisininko mūsų teisės mokslo kūrėjo ir skleidėjo, idealaus teisėjo, buv. Lietuvos (VD) Universiteto Teisių Fakulteto profesoriaus ir to Universiteto rektoriaus, Vyriausiojo Tribunolo teisėjo ir Valstybės Tarybos nario, mirties.

Prieš dešimt metų (1965) esu prisiminęs jį "Teisinių žinių" suėjus 20-čiai metų m. o jo mirties. Dabar skelbiame čia to didelio Lietuvos tautos ir valstybės vyro prisiminimai, suėjus 30-čiai metų nuo jo mirties.

I. TACTYBE

1. I. parašyta, kad MR. išaugo tikrą kultūros įtaką, "išgyveno gilių vidaus evoliucijos kelią" ir "apsisprendė... už savo priklausomybę lietuviams". Tai tikra tiesa, Reikia tik paryškinti, kokios tautybės buvo MR sava kilme ir kokia prasme jis apsisprendė laikyti save lietuviu.

1. Mykolas Roemeris priklausė tai Lietuvos bajorų Roemerių šeimai, kuri dar septynioliktąjo šimtmečio pradžioje buvo atsikėlusį Lietuvą iš Livonijos, vokiečių kolonijinės provincijos. Todėl tikra, kad jis, MR, sava kilme buvo vokiečių, ka liudija ir jo grynai vokiška pavardė.

2. Atsikėlę į Lietuvą Roemeriai pateko lenkiškosios kultūros įtakai (kaip ir lietuvių kilmės bajorai), dėl to sava dvasia tapo "lenkais". Tiesa, jie mylėjo Lietuvą ir jos žmones, ne vienas jų yra gražiai pasireiškęs Lietuvos politiniame ir kultūriniame gyvenime, netgi ir Lietuvos (DL K-jos) kariuomenėje (Motiejus R. buvo DL K-jos artilerijos generolas), bet jie laikė save... lenkais. Tokiu laikė save ir mūsų Mykolas Roemeris iki kokių 45-48 metų.

Prisimenu, kai jis būdamas jau 48 metų amž. (1928), Vyr. Tribunole, kažkieno paklaustas, kokios jis tautybės, atsakė:

— Būtų klaida laikyti mane lenku, bet nesu ir lietuvis, bent ta prasme, kaip lietuvių ir išvis tautybė daugio mūsų suprantama.

Reikia pabėgti, kad, būdamas Vyr. Tribunolo teisėju, savo tarnybos lape (asmeninėje anketoje) Mykolas Roemeris rašė šį lenku, o 1928 m., skiriamas Valstybės Tarybos nariu, tame lape tautybę pakeitė ir ją pažymėjo žodžiu "lietuvis". Atrodo, kad tada jo sieloje ir bus įvykęs persilaužimas, aiškiai ir tvirtai apsisprendžiant save toliau laikyti ir vadintis lietuviu.

Mykolas Roemeris pasivadino save lietuviu ne dėl to, kad jam būtų paaiškėjęs kraujo ryšys su lietuviams (ko visai nebuvo), o dėl to, kad jis įsisavino lietuviškąją kultūrą (nutraukęs ryšius su lenkiškąja) ir savo dvasia, sakyčiau, natūraliai įaugo į lietuvių tautą. Vadinasi, Mykolas Roemeris savo tautybę (lietuvių) gimė ne savo kraujo giminyste su lietuviams, o dvasine giminyste su lietuvių tauta.

II. TOLERANCIA

Mykolas Roemeris, tiek laikydamas save lenku, tiek vėliau, apsisprendęs būti lietuviu, buvo tolerantiškas ir lygiai gerbė visas tautybes. Savo valst. teisės

tuose jis rodė ypatingą interesą šalia nacionalinės tautos (tautio) išryškinti valstybinę tautą (Staatsvolk, jo vad. papultus), kuriai priklauso visi valstybės žmonės.

Jis norėjo ir Lietuvoje matyti ne tik vieną lietuvių tautą, bet šalia jos ir visas kitas savo dvasia ir savo kultūra gražiai ir laisvai besireiškiančias tautybes, vad. mūsų tautines mažumas; ypač gi jis norėjo, kad visi Lietuvos žmonės, tiek lietuviai, tiek ir tos tautinės mažumos, būtų priklausę vienai didelei šeimai — tai Lietuvos valstybinei tautai, kaip tą jaučia, pvz., visi (visų nacionalinių tautybių) šveičiai. Būdamas ne tik tai didelis, pasaulinio masto teisininkas, mokslo kūrėjas, bet dar ir labai kilnios širdies žmogus, Mykolas Roemeris mokė mus dar ir valstybinės etikos, ypač gi plačių pagrindų tolerancijos, be kurios valstybė gali virsti įvairių tautų ir gausybės žmonių kalėjimu.

III. MOKSLININKO BRUOŽAI

Savo teisiniuose dėstymuose Mykolas Roemeris visuomet ir visur (savo poskaitose, veikaluose, taip pat jo surašytuose Vyr. Tribunolo sprendimų motyvuose) buvo gilus ir originalus. Jis nevengdavo problemos, o, užgriebęs ją, visu mokslo vyro pažiūromis savimi ir drasumu leidavosi į jos gelmes, ją išskleidavo ir pateikdavo savo laisva, savarankų, originalų sprendimą. Tiesa, jis nemėgdavo labai sauso, enciklopedinio stiliaus, kokių pasižymi daugiausia vokiečių teisininkai; jis kalbėdavo ir rašydavo laisvai, pataupydamas žodžio, kartais tiesiog fejletono stiliu, (kaip pvz. yra parašyta LTD išleistoji jo "Lietuvos sovietizacija"). Tas betgi nenuvertindavo jo sarkyto ar rašyto žodžio, kuriuo jisai analizavo teisinę problemą ne tik giliai bet dargi ir labai lengvu, gražiu literatiniu stiliu. Tokiu stiliu jis yra parašęs visą eilę labai svarbių, vertingų teisės veikalų, taip pat brošiūrų ir straipsnių mūsų teisinėje ir kitoje spaudoje (jie išvardinti LE).

IV. TEISĖJO KVALIFIKACIJS

Būdamas Lietuvos teismų teisėju, ypač gi Vyriausiojo Tribunolo nariu (1921-1928), Mykolas Roemeris pasireiškė visomis teisėjui privalomomis, ypač gi mokslinėmis kvalifikacijomis. Man teko jį iš arčiau tose pareigose stebėti Vyr. Tribunole postdžiūose, kuriems jis pirmininkaudavo. Visuomet sanclūrus, ramus, lygus su bylos daviniais ir advokatais mandagus, taktiškas, kantrus išklausių kito nuomoni, teisingas ir humaniškas. Teisėjo pareigose, u ir šiaip gyvenime, kartais jis, tiesa, pasireiškėdavo ir šiek tiek keistudui, originalu, koks, pvz., yra buvęs kun. A. Strazdas — Strazdelis, gyvenęs kada jo gimtoje apylinkėje, apie kurį jis, MR, yra surinkęs įvairių pasakojimų ir anekdotų. Pvz., kartą jis, MR, kaip Vyr. Tribunolo teisėjas su sekretoriaujančiu darė vietos apžiūrėjimą viename Žemaitijos kaimo ūkyje. Atsakovai, kurių ūkyje buvo tas apžiūrėjimas ir liudytojų apklausinėjimas, paruošė teisėjui skanius pietus. Būdamas gerokai išalpaskaitose, taip pat ir savo rašas teisėjas su savo sekretorium

PROF. ROEMERIS

ir pasivašino ten pat, prie to paties stalo, kur klausinėjo liudytojus. Kad būtų užkirstas kelias bet kokiam gaudui apie "teismo papirkimą", Mykolas Roemeris liepė šalims ir visiems liudytojams (o jų buvo gal 20) stovėti prieš vasių stalą ir stebėti, kad čia teisėjas neturėjo jokių kalbų apie bylą... Po vasių teisėjas pareiškė: "Va, pavalgėm ir dabar važiuojam namo. Vis matet, kad čia jokio teismo papirkimo nebuvo".

V. SOCIALUMAS

Mykolas Roemeris nebuvo koks nuo visų atsiskyręs, užsidaręs mokslininkas, asketas, kokių kartais pasitaiko didelės intelektualinės jėgos mokslo vyrų tarpe. Jis mėgo žmones, palaikė tamprus ryšius ir bendravo su savo mokslo kolegomis, su teisininkais, su įvairiais visuomenės veikėjais, netgi ir su šiaip žmonėmis, kurie neturėjo didelio garso. Vienumom jis nemėgdavo, netgi ir teisme, kur jis turėjo savo kabinetą. Jame jis maža besėdėdavo. O kai vasarą jis turėdavo pavaduoti Vyr. Tribunolo pirmininką A. Kriščiukaičių ir sėdėti jo kabinete, tai visuomet laikydavo atvirus kabinet duris į raštinę. Jis sakydavo nepakenčias vienumos, kuri jį slėgianti ir hūdnai nuteikianti. Jis norjė ma tyti žmones, bent girdėti žmonių balsus. Raštinės tarnautojus jis prašydavo laisvai sau kalbėti, krestti juokus ir tuo būdu jį, sėdintį Vyr. Tribunolo pirmininko kabinete, lyg "kalėjimo celėje", bent šiek tiek palinksiminti...

VI. GERA ŠIRDIS

Mykolas Roemeris buvo labai geros širdies, ypač gi savo studentams. Siems jis stengėsi visai padėti, ypač gi įstatyti juos į teismo tarnybą, tuo pačiu gi ir jų praktinio gyvenimo kelią. Esu matęs tokių puikių MR rekomendacijų savo studentams, kad iš jų aš studentai atrodė net patį rekomenduotoją yra pralenkę savo intelektualine jėga ir teisiniais gebėjimais. Prisipažinsiu, kad jį mane patį jis 1927 m. rudenį, lyg savo vaiką, nusivedė pas Vyr. Tribunolo pirmininką A. Kriščiukaičių, perdėti išgrynų (tų pagyrų aš nei puses nebuvau vertas) ir siūlė duoti man darbo Vyr. Tribunolo raštinėje.

Argi po tokios Mykolo Roemerio rekomendacijos galėjo

Trib. Pirmininkas mane atstumti?! Tuojau pat atidarė savo kabineto duris į raštinę ir parodė man darbo stalą. Buvęs iki tol, kaip man atrodė, tik vidutinis, gal net ir prastas Mykolo Roemerio studentas, dabar visos pastangos pasistiebtį ir bent kiek pateisinti tuos gražius mano profesoriaus rekomendacijos žodžius.

VII. ATEITIES VIZIJA

Mykolas Roemeris visuomet turėjo prieš akis ateitį — tiek savo paties, tiek kitų, ypač gi savo auklėtinių, studentų, tiek įstaigų, kuriose jisai dirbdavo, ypač gi Lietuvos teismo. Todėl jis, galvodamas apie savo ir kitų atskirose valstybės gyvenimo sakose įsitvirtinusių ir tam tikras viešiasias pareigas einančių amžiams ribą, ruošė senajai kartai pavaduoti įpėdinius. Antai, jis gi kruopščiai atrinko sau asistentus universitete (kurių keči vėliau pasidarė profesoriais ir skaitė paskaitas toje ar kitoje teisės šakoje); būdamas gi Vyr. Tribunolo teisėju ir pirmininkaudamas Trib. posėdžiuose, jis savo dar jaunus studentus ruošė būsimosioms jų teisinės praktikos pareigoms. Prisimenu, kai pirmąją mano sekretoriavimo (Vyr. Tribunole) dieną (1928) jis pasikvietė mane į teisėjų pasitarimo kambarį ir pareiškė:

"Va, mes čia slaptai tariamės bylos klausimais ir darome sprendimus. Bet sekretoriui mūsų pasitarimo kambario durys atdaros. Būsi ir pats kada teisėjas, gal net ir šiame pačiame Tribunole. Todėl turi jau dabar tam ruoštis. Sėskis čia, va, prie mūsų stalo ir sek mūsų teisės aiškinimus ir nuomonių pasikeitimus. Ateityje tas bus patsiam naudinga. O kad tos naudos būtų dar daugiau, tai patarčiau iš anksto susipažinti su mūsų sprendžiamomis bylomis".

Tąja Vyr. Tribunolo sekretoriaujančiojo teise (kokios teismo sekretoriai) aš ir pasinaudodavau. Sėdėdavau Vyr. Tribunolo pasitarimų kambari, lyg savo vaiką, nusivedė pas Vyr. Tribunolo pirmininką A. Kriščiukaičių, perdėti išgrynų (tų pagyrų aš nei puses nebuvau vertas) ir siūlė duoti man darbo Vyr. Tribunolo raštinėje. Argi po tokios Mykolo Roemerio rekomendacijos galėjo

jai nagrinėja ir sprendžia bylas, man iš tikrųjų, daug ir daug yra davęs. Vėliau, pats būdamas Kauno Apygardos Teismo teisėju, negalėdavau suprasti, kodėl gi teismo sekretoriams neleidžiama būti teisėjų pasitarimo kambari ir sekti tuos pasitarimus, ypač, kad sekretoriais būdavo dažniau jau teisėjų mokslą baigusieji, teisinės praktikos stažą atliekantieji jaunieji teisininkai. Dar vėliau, susipažinęs su vokiečių teismo praktika, pastebėjau, kad ir vokiečių teismuose jaunieji teisininkai buvo, sakyčiau, roemeriskai mokomi, globjami. Ypač gi šiaip buvo elgiamasi su tų teismų kandidatais, vad. referendarais.

VIII. RESPEKTAS ADVOKATUI

Kad ir kaip gilus teisininkas buvo Mykolas Roemeris, jis visuomet rodė savo respektą advokatams; su dėmesiu sekėdavo jų kalbas, ir jų mintis vėliau analizuodavo pasitarimų kambariye. Advokatas jam buvo ne jo darbo trukdytojas ir jo brangaus laiko eikvotojas, o jo bendradarbis, teismo pagalbininkas, jo pasitikėjimą turintis kolega. Jei visuose mūsų teismuose būtų įsiviešpatavusi ir šiuo advokatų atžvilgiu roemeriska dvasia, tai, iš tikrųjų, mūsų advokatams būtų buvę leista net į savo namus pasiimti ir ten ramiai išstudijuoti teismų bylas, kaip kad yra priimta vokiečių teismineje praktikoje.

IX. TEISMO REPRESENTACIJA

Savo paskaitose ir valstybinės teisės veikaluose prof. Mykolas Roemeris labai iškilmingais žodžiais, tiesiog su tam tikru patosu pavaizduodavo teismo valdžios suverenumą, nepriklausomumą nuo kitų valstybės valdžios galių, teismo, kaip jis sakydavo, "poniškumą". Būdamas labai įdomu stebėti Mykolą Roemerį, tą visą pavaizduojantį savais veiksmais, pirmininkaujant jam Vyr. Tribunolo teismuosiuose posėdžiuose. Anot jo, "poniška" sėdėdamas didžiuliam Vyr. Tribunolo pirmininko soste už plataus žaliujo teismo stalo, teismosios sudėties centre, jis visuomet iškilmingai savo skardžiu balsu pranešėdavo kiekvieną teismo pajudėjimą. Ypač gi iškilmingai, tiesiog artistiška, jis skelbdavo Vyr. Tribunolo sprendimus, kurie atrodydavo padaryti ne žmonių, o paties kalbančio įstatymo. — *Judex est lex loquens!*... Taip reprezentuodavo teismą mūsų Mykolas Roemeris Vyr. Tribunole.

X. NEPRETENZINGUMAS

Nors Mykolas Roemeris Vyriausiojo Tribunolo pirmininko soste ir išvis teisėjo pareigose jautėsi, kaip Zeusas Olimpmetis savo šventovėje, privatiname gyvenime jis buvo, tiesa, gal kiek originalus, bet labai kuklus. Jis ir gyveno be ypatingos prabangos. Pvz., būdamas Vyr. Trib. teisėju, buvo apsigyvenęs Kauno Žaliakalnyje, galima sakyti, darbininkų kvartale (žaliojoje gatvėje), paprastame, lyg kokio stambaus ūkininko name, neišsiskirdamas kokiais brangiais, moderniskais butų apstatančiais baldais. Gal tik dėmesį atkreipdavo jo svečių kambario beveik viduryje pastatytas didelis odinis foto-

lis, kuriame, lyg pūkų pagalvėje, patogiai sėdėdavo Mykolas Roemeris, ypač gi egzaminuodamas studentus. Ir šiaip Teismo teisėju, negalėdavau suprasti, kodėl gi teismo sekretoriams neleidžiama būti teisėjų pasitarimo kambari ir sekti tuos pasitarimus, ypač, kad sekretoriais būdavo dažniau jau teisėjų mokslą baigusieji, teisinės praktikos stažą atliekantieji jaunieji teisininkai. Dar vėliau, susipažinęs su vokiečių teismo praktika, pastebėjau, kad ir vokiečių teismuose jaunieji teisininkai buvo, sakyčiau, roemeriskai mokomi, globjami. Ypač gi šiaip buvo elgiamasi su tų teismų kandidatais, vad. referendarais.

"Niekuomet aš, paskaitininkas, nebuvau taip pagerbtas, kaip šiandien. Kitais kartais būdavo prisigrūda pilna salė, gausybė tų žmonių. Bet tai vis būdavo masė. O šiandien prieš save turiu mūsų elitą! Matai, mačs daug, o elito mažai!..." (Garsiai nusijuokus mums visiems taip pat ir prelegentui kartu su mumis, mūsų Mykolas Roemeris atsitūpė visa savo plačia figūra ir paskaltė mums tikrai puikių mintių savo paskaitą, atrodo, nesutrumpinęs jos nei vienu žodžiu.)

XI. INTELEKTUALINĖ JĖGA

Mykolo Roemerio atmintis ir protaujamoji galia buvo tiesiog fenomenali. Tokios intelektualinės jėgos man niekada gyvenime neteko sutikti. Ji mums visiems buvo akivaizdi, klausantis jo gilios minties, probleminių paskaitų, skaitant jo mokslo veikalus, stebint jo nagrinėjimus gyvenimo įvykių ir teisės teismine byloje. Tą savo didelę intelektualinę jėgą, ypač gi fenomenalinę atmintį Mykolas Roemeris parodydavo dar ir labai originaliu teismo sprendimų motyvų rašymo būdu. Kartą gi žiūriu, kad Vyr. Tribunolo Teisėjas Mykolas Roemeris rašo sprendimo motyvus ne kiekvienai bylai atskirai, o kokioms 5 ar 7 kartų. Parašys vienos bylos motyvų punktėlį — ir tą deda į šalį. Parašys antrai pirną punktą — ir tą deda gretimai pirmosios. Ir taip jis surašo visoms byloms pirmą punktą, po to —

antrą, trečią, lyg kokia automatinė mašina. Trumpesnių motyvų bylos iš to "fabriko" išeina baigtos anksčiau, ilgesnių motyvų — vėliau, ir taip motyvų rašymas baigiamas pačia storičiausia, komplikuočiausia byla. Man paklaustas, kodėl jis taip daro, Mykolas Roemeris atsakė: "Man taip įdomiau, įvairiau. Man nusibosta sėdėti prie vienos bylos..."

Ir turėk tu man tokią atmintį!

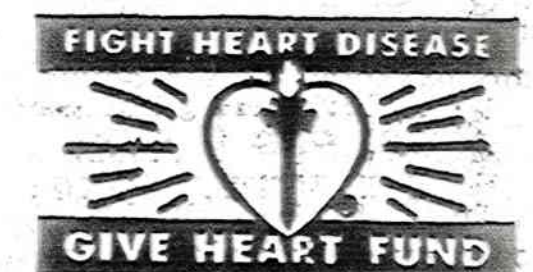
XII. IZVALGUMAS, GEBĖJIMAS ANALIZUOTI IR VERTINTI GYVENIMO ĮVYKIUS

Mykolas Roemeris buvo nepaprasto izvalgumo — jis gebėjo ne tik pažinti gyvenimo realybę, socialinio ir politinio gyvenimo įvykius, taip pat ir žmones, bet ir juos analizuoti bei vertinti savo pažiūrų ir idėjų šviesoje. Kartą jis parodė man savo namuose (žaliojoje gatvėje, Kaune) atverstą ant jo rašomojo stalo tokią didžiulę knygą, į kurią jis rašė savo gyvenimiškas pastabas, atsiminimus. Atrodo, kad tai buvo jo dienas. Jei jis šieno bus išsaugotas atečiai, tai bus didžiausios vertės istorinė medžiaga, ypač gi pažinti mūsų tautos ir valstybės gyvenimui nepriklausomybės metu.

XIII. DVASINIO PAMINKLO REIKALU

Prisimindami prof. Mykolą Roemerį, šį didįjį Lietuvos tautos ir valstybės vyrą, daug nusipelnusį Lietuvos teisės mokslui, o kartu ir mūsų tautai bei valstybei, pagalkime apie jo asmenybės įamžinimą Lietuvos tautos istorijoje, išleidžiant jo monografiją ir bent svarbiausių jo raštų atitinkamai papildytas laidas. Tai būtų pastatytas jam didelis, brangus dvasinis paminklas, kurį jis tikrai yra nusipelnęs, jį užsitarnavęs.

P. Stravinskas

KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

Kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi gimtinio krašto laisvė ir lietuvių gerbūvis, privalo susipažinti su žemiau išvardintomis knygomis. Čia suminėtas knygas galima užsakyti Naujienoje.

Juozas Kapačinskas, SIAUBINGOS DIENOS. Atsiminimai apeldžiant Lietuvą, bėgimą nuo bolševikų ir gyvenimą tremtinių stovyklose Vokietijoje. 273 psl., kietais drobės viršeliais kaina 4 dol.

Juozas Kapačinskas, IŠEIVIO DALIA. Atsiminimai. Išeivio Dalia yra natūrali ankstesniųjų atsiminimų iša. Tai yra Amerikoje besikuriantis ir patvariai įsikūrusis asmens istorija. Knyga gausiai iliustruota. 300 psl. Kaina 7 dol.

ČIKAGIETIS ĮSPUDŽIAI KOMUNISTŲ PAVERGTŲ LIETUVŲJ. Autorė buvo Vilniuje, Trakuose, Druskininkuose, Kaune, Naudakiuose, Klaipėdoje ir Palangoje. Vaizdus aprašymai, ką ji ten matė, kokias kalbas girdėjo ir ką jai žmonės pasakė. 95 psl. \$1.50. Yra taip pat išversta į anglų kalbą.

D. Kuraitis, MĄGIŠKŲJU KLIMU Į VILNIU. Kelionės į Lietuvą įspūdžiai. Iliustruota foto nuotraukomis. 331 psl. \$3.00.

D. Kuraitis, KELIONĖ Į ANAPUS GELEŽINIS UZDANGOS. Autoriaus pastabumų neapgauna Iuristai ir agitropo propaganda bei užmaskavimai. Abi knygos parašytos lengvu, gražiu stiliumi.

Vincas Zemašis, LIETUVIŲ ETNINIU SIENU KLAUSIMAIS. 3 istoriniai žemėlapiai. 106 psl. Kaina \$2.00.

Vincas Zemašis, LIUBLINO UNIJOS SUKAKTIES PARATEJE. 84 psl. Kaina \$1.50.

Sie ir kiti leidiniai yra gaunami NAUJIENOJE, 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL., 60608 atsilankant darbo valandomis arba užsakant paštu ir pridėnant čekį ar piniginę perlaide.

NEBEUŽTVENKSI UPES BĖGIMO

Sis tas iš trumpų atostogų Floridoje

Nebėžtvėnksi upės bėgimo, nors ji tekėtu pamažu. Šio dar kovojant su rusų caro okupacija praeitųjų laikų poeto patrioto eilėraščių sakinio pirmoji pusė labai tinka dabartiniam lietuvių iš šiaurės plūdiniui į Pietus, bet antroji puse nebetinka, nes tas plūdimas ne pamažu teka, o tvanu išvirsta. Pradedant nuo Jacksonville prie Atlanto rytuose, baigiant Panscola prie Meksikos įlankos ko ne kiekvienoje vasarvietėje jei ne visą koloniją, tai vieną kitą lietuvių tikrai rasi.

Maisto produktų kainos Floridoje beveik kaip ir kitur Amerikoje, bet su patalpomis — motelyje, vasarnamiuose, samdant kambarį, butą ar visą vasarnamį gausi pajusti, kiek kaštuoja saulė, smelis ir vanduo...

Pasiekti Floridą yra keli būdai: lėktuvas, traukinys, Greyhound (autobusas) ir nuosavas automobilis. Prisklausęs didelės reklamos, raginant važiuoti traukiniais, kuriems ir naujas patrauklus vardas Amtrak duotas, pasirinkau Amtrak, sumokėdamas nuo Chicago į St. Petersburgo miestą, Floridoje, už bilietį tik į vieną galą \$67, tik už sėdima vietą. Buvo skėbta, kad vietas traukinyje reikia iš anksto rezervuoti. Man tą vietą rezervavo dar bilietį perkant.

Bet vagonė mažai kas paais; mano vieta kai atėjau, buvo užimta ir užėmusioji nė nemanė užleisti, bet raudonšvarkis patarnautojas davė geresnę negu kad bilieto pardavėja buvo rezervavusi.

Patirtis su Amtraku

Važinėjant Greyhound busais buvau ir užmiršęs tą seną, iš kolonijų laikų anglo-saksiską "madą", kur ponams turi būtina uniformuoti tarnai tarnauti. Reikia ar nereikia grobia iš rankų čemodanėlių įeinant ir būtinai išeinant. Tas poniskumas man tris kyšius kaštavo. Sindikatinis kolumnistas Sydney J. Harris savo skiltyje, pavadintoje "It is the getting there that costs" aprašo kaip jis su šeima — jis, žmona ir trys vaikai norėjo Amtrako traukiniu nuvažiuoti ir grįžti iš Chicago iki Tampa, Fla., tai su dviem "miegamaisiais" pareikalavo \$860! Visas išrokavimas tuo traukiniu važiuoti buvo, kad pustušti vagonai ir kiekvienas turėjome po 2 sėdynes, o dar raudonšvarkis atnešęs padalinio po pagalvę, tai nedidelio ūgio žmogus galėjai dvi naktis pakenciamai išmiegoti ir be miegamosios užsklandos.

Vagonas buvo negeresnis ir neblogesnis kaip ir prieš — Am-

trako laikais; langai, kažkada bevalyti; net palipas į vagono viršuje ant stogo pastatytą stiklinę "verandą" per attrauktus apūkčius langus menka kas tebuvo galima matyti.

Su poros valandų pavėlavimu pasiekus St. Petro miesto geležinkelio stotį, teko su kitu nesitiktetu sunkumu susidurti. Pasirodo, Amtrako stotis (tiesa, labai puošni) pastatyta dar ko ne laukuose, kelios mylios už miesto. Paties miesto nė neužmatyti. Kaip pasiekti miesto centrą? Keliolika keleivių radę automobiliuose jų belaukiančius begerint išvažinėjo. Jokio taksi. Klausinėjant buvo pasakyta, kad netoli stoties išvesta nauja gatvė kartkartėmis matomi pravažiuojant miesto autobusai, bet ar sekmadieniais jie važinėja, niekas negalėjo pasakyti. Pagaliau atvažiavo geltonas taksi, vienos jaunos porėlės paimti, paėmė ir mane nuvežti iki Greyhound terminalo miesto centre. Už važnį pagal taksometrą kainu buvo \$4.20. Paklausus, kiek mylių pravažiavome, atsakė "virš penkių!"

Grįžau įprastu "savo" Greyhound busu dešimti dolerių pigiau.

Amtrak vienus metus su viršum, gazolino krizei prasidėjus, turėjo "gerus laikus", bet krizei praeinant ir Amtrako "geri laikai" pradėjo praeiti. Per šiu 1975 metų sausio mėnesį Amtrak traukiniais važiavo 1,200,009 keleiviai, bet tai buvo 168,167 mažiau kaip 1974 metų sausio mėnesį. Iš 30 Amtrako linijų tik 5 linijos turėjo šioji tokį pelną. Gazolino krizei mažėjant, amerikiečiai vėl savo automobiliams perpildė kelius ir gatves.

Greit Floridą bus kaip Chicagoj

Apie "galvotrukišką" Floridos gyventojų prieauglį daug kalbama ir rašoma. Iki šiol buvo Kalifornija, o dabar Florida paveržė pirmenybę, kaip sparčiausiai gyventojais daugėjanti valstija, kur kasdien priauga po 6,000 naujų gyventojų, ne čia gimusių, o iš kitų valstijų persikeliančių į Floridą "imigrantų". Ekologija (aplinkos švara ar tarša) jau pradeda darytis problema. Luther Carter parašė knygą "The Florida Experience", vertą perskaityti Floridos rezidentams. Knygoje rašoma, kad Florida darosi bandymų lauku, kaip geriausiai tvarkyti miestėjimą, apie žemės parcelavimą, vandens naudojimą, neleisti įsigalėti kriminalui, kaip yra įsigalėjęs didmiesčiuose.

Floridos gubernatoriaus spec. komisijos pranešimu, Floridoje kiekvieną 11 minutę įvyksta smurtingo kriminalo veiksmas. Per praėjusį penkmetį kriminalo daugėjimas pasidarė dukart didesnis kaip gyventojų daugėjimas. Gyventojų per tą laiką padaugėjo 21 nuosimčiu, o piktų nusikaltimų padaugėjo 48 nuosimčiais. Tipingas Floridos kriminalistas yra apie 24 metų amžiaus ar jaunesnis, mokyklą lankęs iki 10 laipsnio, kilęs iš paurisios šeimos ir baptistas", rašoma raporte.

Kalbant apie St. Petersburgą, kriminalas pirmiaisiais dviem metų mėnesiais padidėjo 16-20 nuosimčių. Kriminalo rūšys — žudymas, prievartavimas, užpuolimas, sumušimas, apipėšimas, įsilaužimas ir padėgimas. La-

Pensininkų vargai "Tarybų" Lietuvoje

Labiau vii skriaudiami kolchozininkai

St. Perminas straipsnyje apie sovietinių pensininkų beteisiskumą rusų komunistų okupuotoje Lietuvoje pateikia sukreinančių faktų, aprašomų pačios okupuotos Lietuvos komunistinėje spaudoje (Valstiečių laikraštys nr. 16).

St. Perminas rašo: Ryskus paprasto sovietinio

biausiai per praeitą vasario mėnesį padaugėjo smurtingų užpuolimų iki 51%, įsilaužimų 31%. Viso St. Petersburgo mieste per pirmuosius 2 mėnesius "rimty" nusikaltimų būta 2,071. Nusikaltimų tebedaugėja ypač asmenų užpuolimai. Pašaukus, policiją į nusikaltimo vietą atskuba per 6 minutes; norima pagreitinti, kad atskubėtų per 3 minutes.

Saugotis sklypų pardavinėtojų

Jau bus apie tuzinas metų, kai ir Chicago buvo pasiekusi propaganda apie naujų vasarviečių steigimą ir "rezidenciniam" namams sklypų pardavinėjimą. Dar tebeapamamos tokios vietos — Port Richey, kur pirkiniumi nusivylęs čekagisikas jaunas lietuvis Alfonsas Nevardauskas širdies smūgį gavo; kita panašią vietą lietuvių tarpe gambiai reklamavo a. a. Antanas Gintneris. Ta vieta vadinasi Deltona ir yra apie 30 mylių į vakarus nuo Daytona Beach. Ar tose vietose lietuvių tebegyvenama, neteko patirti. J. Pr.

(Bus daugiau)

pensininko beteisiskumo vaidas matomas iš "Valstiečių laikraštis" (nr. 16) korespondentės St. Mockuvienės aprašytos pensininkės K. Januškienės istorijos.

K. Januškienė, kuri vargsta Raseinių rajone "Didžiojo Spalio" kolūkyje, buvo patraukta atsakomybėn už pasėlių išvažinėjimą! Kaip galėjo senutė išvažinėti kolūkio pasėlius? Kolūkiui buvo padaryta 4 rubliai nuostolių!

Už tokius kolūkiui "nuostolius" senutei uždėta penkių rublių bausė ir nuostolių atlyginimas; ji turi sumokėti kolūkiui devynis rublius. Bet septyniolika dešimt dviejų metų amžiaus senutė iš viso gauna apie dvidešimt rublių mėnesiui. Devyni rubliai sudaro pusę jos mėnesinės pensijos. Iš ko ji gyvena? Už ką ji nubausta? Kaip sena moteris "išvažinėjo daugiametės kolūkio žolės?" Baisaus administracinio sauvliavimo ir beteisio žmogaus skriaudimo pavelsklą parodė St. Mockuvienės korespondencija.

K. Januškienės trobelė stovi atokiau nuo kelio. Kolūkio administracija įsakė arti aplink K. Januškienės trobą. Keliukas į pensininkės sodybėlę buvo užartas. Pasėtos daugiametės žolės. Šitaip kolūkio pirmininko valia atskirta nuo bendro kelio, senutė tylėjo ir vargo.

Tai padarė man kolūkis, — užrašo korespondentė senutės skunda, — murdykis purve iki pažastų. Paštiniškė, ir ta su pensija nebepricklampa. Sustoja ten, prie ažuoliuko, ir laukia kol atbėgsiu.

Ziemai ateinant, K. Januškienės žentas nusisamdė atsiktikinių sunkvežimį ir parvežė malkų. Lauko pakraščiu, nes kelias į K. Januškienės sodybą buvo už-

artas, pristūmė atbulą sunkvežimį ir išvertė malkas į sodybos kiemelį. Dėl pervaziavimo: per laiko pakraštį kilo pagarsėjusi byla ir keturių rublių ieškiny. Taip kolūkis susidorojo su kolūkiute pensininke, kuri tamė kolūkyje ėjo lažą ilgus metus.

Bylai dėl "išvažinėjimų" kolūkio daugiametį žolį" iškilus, senutei atvežė jos nupirktas anglis. Dabar jau per kolūkio arimą nevažiavo. Išpylė anglis prie kelio ir senutė po kibirelį nešiojusi per arimą tiesiai į krosnį. Mat, už ėjimą per kolūkio arimą jos dar nenubaudė.

Užartą iš visų pusių K. Januškienės trobą galima pasiekti tikiai helikopteriu, sarkastiškai pastebi korespondentė St. Mockuvienė. "Ką man daryti?" aima-

muoja kolūkie, pensininkė, nes kolūkio pirmininkas liepė bemačiant nūminti anglis nuo pakelės, kitąp atsistūjęs traktoriu ir seputės anglis su žemėmis sulygins...

K. Januškienės skriauda, vargais ne galais, pasiekė viešumą. Įvykis yra sovietinio pensininko beteisiskumo iliustracija. Kiek tokių skriaudų vyksta nepastebėtų, ignoruotų, nutylėtų?

NAUJIENAS
Lietuviai taip pat ir perdo...
ir progos, uzino tikai per
NAUJIENAS

see us for HOME financing. AT OUR LOW RATES WITH REPAYMENT TO FIT YOUR INCOME

PASSBOOK SAVINGS... the best way to save regularly! 5 1/4% a year

Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMACK ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60608
PETER KAZANAUSKAS, President Phone: Virginia 7-7747
HOURS: Mon., Tue., Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1
SERVING CHICAGO AND SUBURBS SINCE 1905

SLA SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

- SLA — jau 80 metų tarnauja lietuvių visuomenei ir išmokojo daugiau kaip SEPTYNIUS MILIJONUS dolerių savo apdraus tiems nariams.
- SLA — didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gyvybiškus apdraudimus ir ligos pašalpą, kuri yra pigi, nes SUSIVIE. NUDUMAS neteikia pelno, o teikia patarnavimus savitarpinės pagalbos pagrindu.
- SLA — jau turi daugiau, kaip tris su puse milijono dolerių kapitalą, tad jo apdrauda tikra ir saugi. Kiekvienas lietuvis čia gali gauti įvairių klasių reikalingiausias apdraudas nuo \$100.00 iki \$10,000.00.
- SLA — jaunimui duoda gera Taupomąją Apdraudimą - Endowment Insurance, kad launuotis esant pinigų aukštojo mokslo studijoms ir gyvenimo pradžiai.
- SLA — duoda VAIKAMS ir jaunuliams labai pigia TERM apdraudimą už \$1,000.00 apdraudus tik \$3.00 mokesčio metams.
- SLA — AKCIDENTALĖ APDRAUDA naudinga visokio amžiaus asmenims, rekomenduojama lietuviški KLUBU ir draugijų nariams. Už \$1,000.00 akcidentalės apdraudus mokeskis \$2.00 į metus.
- SLA — kuopos yra daugumoje lietuvių kolonijose. Kreipkitės į kuopos veikėjus ir jie plačiau paaiškins apie SUSIVIENIJIMO darbus.

Gausite spausdintas informacijas, jeigu parašysit:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 WEST 30 STREET, NEW YORK, N. Y. 10001

RIMTA KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

- Naujienose galima gauti puikių knygų, kurios papuoš bet kokias knygy spintę ar lentyną.
- K. Bielinis, PENKTEJI METAI, gražiai įrišta, 592 psl. \$6.00
 - K. Bielinis, DIENOJANT, gražiai įrišta, 464 psl. \$6.00
 - Dr. Kazys Grinius, ATSIMINIMAI IR MINTYS. II tomas, Gražiai viršelis, 336 psl. Kaina \$6.00. Minkštasis virš. \$5.00
 - Prof. Vaclo. Biržiška, SENUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA, I dalis, 208 psl., įrišta — \$3.00, minkštasis viršelis — \$2.00; II dalis, 225 psl., įrišta — \$3.00, minkštasis viršelis — \$2.00
 - Prof. S. Kairys, LIETUVA BUDO, gražiai įrišta, 416 psl. \$5.50
 - Kipras Bielinis, GANA TO JUNGO, 492 psl., minkštasis viršelis. \$5.00
 - Juozas Liūdžius, RAŠTAI, 250 psl. \$3.00
 - P. Liūdžiūnė, ATSIMINIMAI APIE JUOŽA LIUDŽIŲ, 88 psl. \$1.00
 - Janina Naronė, TRYS IR VIENA, jaunystės atsiminimai 170 psl. \$3.00
 - M. Gudelis, POVILAS MILERIS, biografijos bruožai 232 puslapiai \$3.00
- Knygas užsakant reikia pridėti 25 ct. pašto išlaidoms.

NAUJIENOS,

1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. HA 1-6100

Nesenai išėjusi laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00. Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui. Ansamblių, choral, grupės, užsakičius 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų. Knygą galima gauti Naujienose arba pasūmiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608

UNIVERSAL SAVINGS

Jums duodama AUKSINĖ DOVANA

Deimantiškai gražios ir puošnios 14 iki 24 karatų auksu dengtos tikros US monetos, kurios pasidaro vertingesnės ir laukui bėgant Jūs labiau jas pamėgsite.

Dauguma turi žėrinčius dirbtinus deimantus ir ranka idetus egzotiškus akmenis.

Kiekviena moneta įdėta į elegantišką dėžutę. Siūlomą dovana, įnešę numatytas santaupas, galite pasiimti Universal Savings bendrovėje, kol kas dar yra pilna jų kolekcija.

- 8137 EISENHOWERIO SIDABRINIO DOLERIO MEDALIONAS.
- 8217 KENEDŽIO PUSĖS DOLERIO MEDALIONAS SU SINTETINIAIS DEIMANTAIS.
- 8166 KENEDŽIO PUSĖS DOLERIO MEDALIONAS, PAPUOŠTAS DAILIU AUKSO APTAISU.
- 6820 TRIJŲ MONETŲ APYRANKĖ.
- 6212 KENEDŽIO PUSĖS DOLERIO PINIGAMS LAIKYTI SANKABA.
- 2618 "INDENO GALVOS" PINIGAS — SANKABA PINIGAMS.
- 8219 VAŠINGTONO KVOTERIO MEDALIONAS SU SINTETINIAIS DEIMANTAIS.
- 8221 SPARNUOTO MERKURIJAUS LAISVĖS MEDALIONAS SU SINTETINIAIS DEIMANTAIS.
- 7195 PINIGAS SU INDENO GALVA, MEDALIONAS SU SINTETINIAIS TURGOISE AKMENIMIS.
- 8167 PINIGAS SU INDENO GALVA, MEDALIONAS PAPUOŠTAS SU SINTETINIAIS DEIMANTAIS.
- 2611 "IKE" DOLERIS — PINIGAMS SANKABA.

NEW RATES ON SAVINGS CERTIFICATES

7 3/4 %	PER ANNUM:
	\$5,000.00 OR MORE
	6 YEAR MATURITY
7 1/2 %	\$5,000.00 OR MORE
	4 YEAR MATURITY
6 3/4 %	\$5,000.00 OR MORE
	30 MONTHS MATURITY
6 1/2 %	\$2,500.00 OR MORE
	1 YEAR MATURITY

Taupykite savo gyvenamoje apylinkėje — mes kalbame Jūsų kalba!

UNIVERSAL SAVINGS

1800 SO. HALSTED STREET

Pietuose čia pat prie Chicago Circle Campus

Phone HA-1-3070

Pinigai turi būti depozituoti vieniems metams. Dovanos negali būti siunčiamos paštu. Tik vienas objektas yra leistinas tam pačiam taupytojui, kol dovanos neįsibaigs. Federalinės taisyklės uždėda nemažą piniginę baudą, jeigu indėlis yra anksčiau išimamas.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608 Telephone HA 1-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:
In Chicago \$30.00 per year, \$16.00 per six months, \$8.50 per 3 months. In other USA localities \$28.00 per year, \$14.00 per six months, \$7.50 per three months. Canada \$30.00 per year; other countries \$31.00 per year.

15 cents per copy.
Dienraščio kainos:
Chicagoje ir priemiestuose:
metams \$30.00
pusiui metų \$16.00
trims mėnesiams \$8.50
vienam mėnesiui \$3.00
Kitose JAV vietose:
metams \$26.00
pusiui metų \$14.00

NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro šeštadieniais — iki 12 val.

Baltijos kraštų aneksijos nepripažins

Žurnalistas Bill Anderson, laiku išpėjęs Amerikos lietuvius apie Dr. Henry Kisingerio pavaldinių pastangas užgniaužti lietuviams naudingą žinią, šeštadienio Chicago Tribune ir vėl įdėjo visiems lietuviams svarbią žinią. Žurnalistas Anderson paminėjo Dr. Kazio Bobelio vadovaujamą delegaciją apsilankymą Baltuose Rūmose ir labai šiltai pasikalbėjimą su prezidentu Gerald Fordu, o vėliau aprašė kai kurių Valstybės Departamento ir Krašto saugumo komiteto narių pastangas nutylėti apie pasikalbėjimą su prezidentu ir uždrausti radijo žinių agentūroms paskelbti šią žinią.

Valstybės Departamentas, oficialiai vedęs pasitarimus su Kremliaus atstovais Europos saugumo ir bendradarbiavimo klausimais, gegužės mėnesį planuoja pasirašyti dar vieną susitarimą, todėl esą pats Kisingeris nenoris bereikalingai erzinti rusų, nes pasikalbėjimų metu jau buvo pasižadėta pripažinti Lietuvos, Latvijos ir Estijos teritorijų prijungimą prie Sovietų Sąjungos. Žurnalistas Anderson laiku išpėjo Dr. Kazį Bobelį, o šis sukėlė ant kojų Amerikos lietuvius ir pranešė apie pavojaus valandą. Žurnalisto straipsniai nuskambėjo po visą Ameriką ir sukėlė susirūpinimą.

Amerikos Lietuvių Taryba kvietė visus lietuvius; lietuviškas organizacijas ir pavergtų Pabaltijo kraštų draugus rašyti laiškus ir siųsti telegramas prezidentui Fordui, padėkoti už Dr. Bobelio vadovaujamą delegacijos priėmimą, už pasižadėjimą nepateisinti sovietų okupacijos, ir kvietė rašyti laiškus kongreso atstovams, kad užtartų nelaimėn patekusių lietuvių, latvių ir estų tautas. Amerikos lietuvių paklausė Amerikos Lietuvių Tarybos ir užvertė prezidentūrą ir kongresą laiškais.

Žurnalistas Anderson paruošė naują straipsnį, kurį pavadino "Baltijos draugai laimėjo mūšį". Nežiūrint kelių įtakingų valstybės pareigūnų pastangų, pavergtų Baltijos kraštų draugai privertė Valstybės Departamentą padaryti viešą pareiškimą, tvirtinantį, kad Lietuvos, Latvijos ir Estijos pagrobimas nebus įteisintas. Be kitų dalykų, žurnalistas Anderson šitaip rašo:

"Žinia (apie laimėjimą) atėjo su Valstybės Departamentu oficialiu pranešimu kongresui, kad Jungtinių Amerikos Valstybių vyriausybė tęs Lietuvos,

LIETUVIŲ VEIKSNIŲ POLITINĖ KRIZĖ

KURIOU KELIU?

Artėjant krizei turime nepasiduoti emocijoms ir pasitikėti kokiais pozicijomis teks pasitraukti kovojančiai lietuvių tautai. Visi egziliiniai Lietuvos veiksniai pergyvena sunkias kovas už savo tolimesnę egzistenciją.

Pasirašius Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo sutartį, yra pasireiškę V. Vokietijoje.

Estijos ir Latvijos įjungimo į Sovietų Sąjungą nepripažinimą. Užtikrinimą kongreso užsienio reikalų komitetui pasirašytų laišku padarė ambasadarium Robert J. McCloskey, vyriausias sekretorius Henry Kisingerio pavaduotojas. Tokį pareiškimą iš departamento išgavo kongreso atstovas Edward J. Derwinski, remiamas tūkstančių telegramų ir laišku jėgos, piliečių siunčiamos iš viso krašto". (The Chicago Tribune, 1975 m., bal. 19 d. 12 psl.).

Žurnalistas Andersonas aprašinėja, kaip kai kurie biurokratai tikėjosi vyksti į saugumo bei bendradarbiavimo konferenciją su įtikinimu, kad jie detentės politikos ir baltiečių sąskaiton dar galės pasiderėti su rusais ir nepripažinimą nurašyti. Susirūpinimą kėlė ir Valstybės Departamento vilkinimas atsakyti į kongreso atstovo Derwinskio užklausimą trijų Pabaltijo valstybių reikalą. Be kitų dalykų, žurnalistas Anderson dar rašo:

"Susirūpinimą kėlė ir Valstybės Departamento vilkinimas atsakyti Derwinskiui dėl kongreso atstovų nuotaikos praversti rezoliuciją, patariančią tęsti aneksijos nepripažinimą. Klausimas pakrypo visai kita linkme, kai Amerikos Lietuvių Tarybos pirminkas Dr. Kazys Bobelis pradėjo smarkią laišku rašymo kampaniją. Daugiau negu 10,000 laišku ir telegramų atėjo į Baltuosius Rūmus, Valstybės Departamentą ir paskirus kongreso narius. Daugiau negu 60 kongreso narių pasirašė kongreso atstovo Derwinskio rezoliuciją. O sen. Carl Curtis pasiūlė panašią rezoliuciją senatui. Rezultate pasirodė Valstybės Departamento poziciją šiuo klausimu dėsantiame ir kongreso užsienio komiteto pirminkui Thomas E. Morgan pasiuostame laiške. Ten sakoma: "Valstybės Departamentas sutinka su rezoliucijos nuostatais, kad JAV delegacija konferencijoje neturi leisti konferencijai pripažinti prievartinio Estijos, Latvijos ir Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą". (Ten pat).

Pas prezidentą ir kongreso atstovus buvusieji Amerikos Lietuvių Tarybos nariai atliko didelį darbą. Visa lietuvių tauta bus jiems dėkinga už gerai atliktą pareigą. Dėkinga ji bus ir Dr. Kaziumi Bobeliui už reikalingą apdairumą, iniciatyvą ir energiją.

Kiekvienas Amerikos lietuvis džiaugiasi laimėjimu. Lietuviai patenkinti, kad žurnalistas Anderson pastebėjo Amerikos Lietuvių Tarybos vedamą vieningą darbą ir paminėjo Dr. Kazio Bobelio ryžtą. Kitatautis pastebėjo, didžiausias Chicago dienraštis apie tai rašo, tuo tarpu keli samdyti lietuviški žvirbliai bando menkinti Alto vedamą darbą ir teršti Dr. K. Bobelį. Koktu, kad keli žvirbliai kartoja Vliko konferencijos metu paleistus nešvankius šmeižtus ir savo kaltes bando primesti kitiems.

V. KAROSAS

Prieš porą metų mane pasiekė privačiais keliais informacija, bet niekur spaudoje neatžymėta, kad kažkioje jaunimo ar studentų vasaros stovykloje, vietoje trispalvės, plevėsavo Tarybinės Lietuvos vėliava. Tai tik pradžia. Pasirašius sutartį, vargu ar iš viso bus galima V. Europoje iškelti trispalvę ar švesti 16 Vsaario šventę.

Lietuvių tautos laimei, šioje laisvės šalyje turime Amerikos Lietuvą, kuri buvo, yra ir liks mūsų tautos laisvės kovų vadove. Šios istorinės tiesos nesu-prato VLIKas, kai ruošė išveičiai Lietuvius Chartą, pastatyti ant siaurai nacionalistinės ideologijos ir savo organizacine struktūra visai netinkančią ir nepriimtina Amerikos lietuviams, tapusiems integraline Amerikos tautos dalimi.

Atvykę nauji ateiviai, išgelbėti Amerikos Lietuvių pastangų dėka nuo išdavimo jų į komunistų rankas, vietoje dėkingumo ir supratimo savo rolės Dėdės Samo žemėje, pradėjo reikšti savo nepasitenkinimą ir puolimą prieš senąją lietuvių išveičiją, ypatingai sukoncentravę savo atakas prieš Altą. Nuo šios atakų turėjo gintis Dr. Pijus Grigaitis, Leonardas Šimutis ir ypatingai sunkias kovas dabar veda dr. Kazys Bobelis.

Pasaulinės krizės ženkle buvo sušauktas VIII Amerikos Lietuvių Kongresas, kuriame jau buvo numatyta rolė, kuri atiteks ALTui tolimesnėje kovoje už lietuvių tautos laisvę. Aprašęs Kongreso suvažiavimą, savo komentaruose išryškinau Amerikos lietuvių istorinę paskirtį ir jų idėjinius pagrindus, kuriuos šioj vietoj pakartosime sėtojui:

"Amerikos lietuvių neaprašė emigrantai, nei duoneliautojai, nei pagaliau Lietuvos kolonija. Vysk. Brizgys juos taikliai apibūdino, kaip Amerikos Lietuvą, nes jiniai pradėjo savo amžių nuo XVII šimt. ir drauge su kitais ateiviais statė ir kūrė šią galingą demokratijos šalį.

Amerikos lietuvių tapo integraline Amerikos tautos ir valstybės dalimi, kurioje jie gali išlaikyti savo tautinį savitovumą. Šioje laisvės šalyje atvykę lietuvių, atsipalaidavę nuo savo baudžiavinės praeties, tapo laisvais žmonėmis. Tik laisvas žmogus gali nešti laisvę pavergtiems. Todėl suprantama, kodėl Amerikos lietuvių savididžiausia didele rolye prikeliant lietuvių tautą iš pavergimo, atstatant Lietuvos nepriklausomybę ir žymiai prisidedant prie jos ūkinio suklestėjimo. Iš to paties laisvo žmogaus idealų salfinio Amerikos lietuvių tebesemia savo jėgas mūsų laikų ko-

vai už lietuvių tautos laisvę ir jos ateitį.

Amerikos lietuvių per kartų kartas savo darbu, pasiaukojimu ir krauju ginant Amerikos laisvę, sukrovė didelį moralinį kapitalą ateinančioms kartoms ir lietuvių tautai, kurio dėka ALTui buvo atidarytos durys į prezidentūrą, senatą, kongresą ir į vietos valdžias. Šį neįkainuojamą dvasinį palikimą reikia saugoti ir turtinti visomis išgalėmis, nes jame glūdi Amerikos lietuvių stiprybė ir raktas į lietuvių tautos ateitį". (Naujienos, 1974, X. 21).

Lietuvių Bendruomenė, su savo svetima Amerikos idealams ideologija, norėjo vieno milijono Amerikos Lietuvą pajungti savo uždaviniams. Dabar, didžiais žingsniais artėjant politinių veiksmų krizei, mes privalome su dėkingumu žvelgti į tuos vyrus ir moteris, kurie apgynė ALTą nuo atkaklių puolimų ir nuo sugriovimo, nes sugriuvus egziliiniams veiksniams, bus tolygiai palaidota Lietuvių Charta.

ZVILGSNIS Į ATEITĮ

Buvo anksčiau pasakyta, kad po šios krizės lietuvių tautos laisvės kova negrįš į senas vėžes. Pirmą teks atlikti didelį reorganizacijos darbą. ALTas, kad išvengtų tolimesnių krizių, privalės tvirtai laikytis savo principų. ALTO deklaracijoje yra pasakyta: "Jungti visas Amerikos lietuvių demokratines jėgas kovai už pagrindines žmogaus asmens teises ir pasaulio pastangas siekiant pastovios taikos, pagrįstos teisingumu, demokratijos ir laisvės pagrindais" (L. E. tom. I, psl. 147). ALTas nėra kokia tai "gryno lietuviško kraujo" organizacija, bet Amerikos lietuvių demokratinių jėgų apjungimas už demokratinės Lietuvos atstatymą. Iš čia seka svarbi išvada, kad nė viena lietuviška organizacija, kurios ideologija neatitinka ALTO paskirčiai, negali būti jos nariu. Taip pat ALTas turi daboti, kad nei viena organizacija ar sąjūdis negali veikti ar kalbėti Amerikos lietuvių vardu, jei jų ideologija yra priešinga Amerikos idealams ir principams.

Uzsibaigus egziliinių veiksmų politinei veiklai, ateis neišvengiamas naujųjų ateivių ideologinis ir politinis persiorientavimas. Tje, kurie iki šiol neįsigijo Amerikos pilietybės, turės apsispręsti Amerikos ar Sovietų Sąjungos pilietybę, nes trečios galimybės nebus. Panašius apsisprendimus vyks ir ideologinėje plotmėje. Praradus egziliinių veiksmų politinę atramą, naujųjų ateivių ideologiniai sąjū-

džiai praras savo egzistavimo prasmę. Norint turėti stipresnį užnugarį, nauji ateiviai turės pasirinkti Amerikos ar Tarybų Lietuvos idealus, neapsisprendusiems teks akinau užsidaryti savo gese.

Šiame kritiškame periode ALTas negali būti pasyvus, nes savo veiklos ateitį turės bazuoti vien tik Amerikos lietuviams, aiškiai apsisprendusiems už demokratijos idealus ir vesti kietą kovą prieš lietuvių sąjūdžio pasiryžusius sunaikinti pacią lietuvių tautos laisvės idėją. Dėl tės periode, pritylus politinei kovai, ideologinė kova taps pagrindiniu ginklu, kuriuo teks atremti priešų pastangas galutinai palaužti tautos vilį ir ateitį.

Vykstant pasimetimui, ALTas turi saugotis priešiško galybalo infiltracijos ir savo eiles, nes šis metodas komunistų yra gerai išbandytas ir plačiai praktikuojamas. Tolygiai vengini įvairaus tipo ekstremistai, ambicingi politikieriai, avantiūristai ir šiaip pasimete žmonės. ALTas turi vengti pakartoti liūdūą Lietuvių Bendruomenės pamoką.

Altui graso dar kitas pavojus. Įvykus staigiam Lietuvos aneksijos pripažinimui ir psichologiniai nepasiruošus šiam smūgiui, gali kilti stipri emocinė reakcija. Tokiais atvejais žmonės praranda šaltą protą ir padaro neatitaisomas klaidas. Vienas iš tokių galimybių tai beatodairinis Amerikos valdžios smerkimas už sutarties pasirašymą, nors tas žingsnis bus tu padiktutas V. Europos spaudimu. Ne spaukime Amerikai į veidą, nes ji beveik vieną vieną nesė ant savo pečių viso laisvojo pasaulio sunkumus, kurie, skaitant vien pinigais, iki 1973 m. kainavo 1 trilijonas ir 300 milijonų dolerių. Didėsnes naštes Amerika negali pakelti, nei kiti vengia prisidėti.

Šią krizę turime pergyventi kaip Amerikos piliečiai ir vengti bet kokių emocijų išsiškilmų, nes kartą spiovyus Amerikai į veidą, kuri buvo ir liks lietuvių tautos viltimi, ALTas pats save palaidotų.

Nemažesnis pavojus susidarė ALtui, jei Amerikos lietuvių, o ypač naujieji ateiviai, pagauti pilkų emocijų, mestų į kraštutinumą ir ieškotų atramos Amerikos ekstremistų ar antikomunistinių sąjūdžių tarpe. Tas kelias būtų nemažiau pražūtingas, kaip tiesioginis spiovimas Amerikai į veidą. Šaltą kraujo ir šaltą proto išlaikymas krizės metu yra būtinybė ir didžiausia dorybė.

(Bus daugiau)

"NAUJIENOS" BOLŠEVIKAMS YRA RAKSTIS JŲ AKYSE

ZENTA TENISONAITE

SENOVĖS EUROPIEČIŲ BEIEŠKANT

Germanų dievas Wodan, senąja norvegiska kalba Odin, vokiečių senkalbe Wuotan, yra ta pati sena germanų forma — Woponaz. Tacitas rašo, kad germanai garbina Mercurių, kuriam atnašaudavo net žmonių aukas. Odin yra karo dievas, kuris kritusius karius priima į Walhallą, milžinišką pilį su 540 durų.

Pagal Tacitą iš trijų germanų dievų svarbus buvo Donar - Thor (Hercules) vaizduojamas su kūju rankoj. Bet šis dievas manoma yra atėjęs iš keltų religijos (Taranis). Anglijoj jo vardas buvo Thunor. Pagal senus norvegų šaltinius dievo Thor kūjis sukelta griaustinį ir žaibą. Jis važiuoja vežimu, kurį traukia ožys. Thor yra geras dievas. Upsaloj švedai per badmečius ar ligų epidemijas aukodavo jam aukas. Thor valdo orą ir vėją.

Dangaus dievas Tiw - Tyr senąja anglų kalba Tiwaz yra indoeuropietiškos kilmės dangaus dievas Dyaus. Pas germanus jis peturi didelės reikšmės. Buvo ir moteriškų deivių, kaip motna žemė, bet Tabito laikais vyriški dievai jas nustėmė šalin.

Caesaris rašo, kad germanai mažai kreipė dėmesio į aukas dievams. Kartais, aukojant žmogų, jis būdavo pakariamias

arba nuskandinamas. Daugiausia būdavo aukojami gyvuliai, kuriuos paskui suvalgydavo. Dažnai aukodavo arklius. Buvo aukojamas ir midus, graikiškai methu, indiškai madha, o senovės anglų kalba medu arba meodu vadinama.

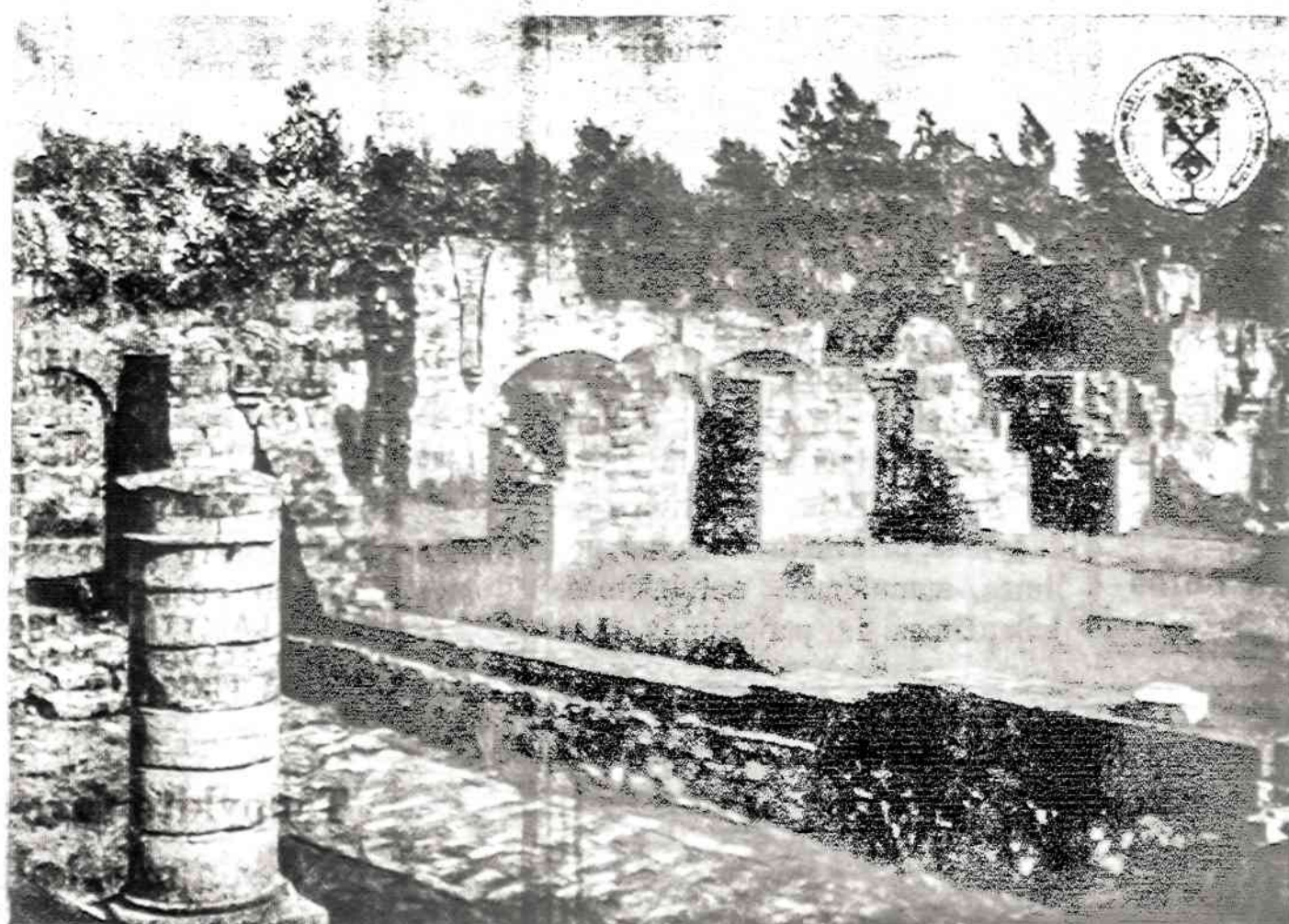
Germanai turėjo moteriškas kuniges, greičiau aiškiareges, kurios daugiausiai užsiimdavo burtais. Pas cimbrus jos aukodavo dievams karo belaisvius. Pagal Tacitą neturėjo šventyklų.

Germanai tikėjo į magiją, burtus, galvojo, kad geriant žvėries kraują įgaunama jo jėga. Tikėjo į piktą akį. Ypač lapiai mokėjo žavėti. Tikėjo į visokius demonus, piktas ir geras dvasias, nykštukus, milžinus, kas dabar labai praturtina skandinavų pasakas.

Nacių laikais Vokietijoj buvo bandyta atgaivinti senovės germanų mitus, bet panašūs bandymai nedavė rezultatų. O to laikotarpio istorikų rašyti kūriniai yra labai tendencingi ir neobjektyvūs, kas liečia germanus.

Įdomu paminėti kaip H. R. E. Davidson aiškina prūsų dievo Perkūno vardo kilmę: "Šito dievo vardas turi ryšį su lotynišku žodžiu "ąžuolas" "quercus" (P. 93) Manau, jei jis žinotų, ką reiškia žodis perkūnas lietuviškai, taip nerašytų.

Aplamai matome, kad Europoje prieš krikščionybę žydėjo pagonių religija, kuri bendrais bruožais yra gimininga ne tik tarp savęs, be tiesioginiai su senaisiais

Koksidiėje užsilikusiu 12 šimtmečio pastatų griuvėsiai. Olandijos tyrinėtojai kasinėja ir tirta prieš 800 metų vartotą statybos medžiagą ir apskaičiavimus.

persais ir indais. Rytų religijos daugiau veikė žmogaus jausmus ir domino prolą, sudarydamas iliuziją turincios visiška tiesą. Jos žadėjo savo pasekėjams atlyginimą už gerą ir bausmę už blogą būsimame geresniame gyvenime. Juk ir krikščionybė atėjo į Europą iš Mažosios Azijos.

SENIĖJI PERSAI

Persų karaliai pripažindavo tik tas re-

ligijas, kurios buvo grynos ir turėjo religinę vertę kaip chaldeizmas Babilonijoj, Apolono garbinimas pas graikus, semitiško dangaus Dievo kultas Sirijoj ir panašios Jahwe apeigos pas žydus. Apie jų pačių religiją yra nedaug duomenų. Tik zoroastrizmas yra viena iš vėlesnių religinių sistemų.

Svarbiausias senovės persų dievas vadinosi Ahura Mazda "išmintingasis" teisy-

bės ir sąžiningumo dievas, patį svarbiausias iš visų. Senovės iršuose kalbama apie kitus dievus, bet jų vardai nėra minimi. Dar svarbūs dievai yra Mithra ir Anahita. Mithra yra ištikimybės dievas, panašiai kaip Indijoj. Anahita gi gryno ir veisingo vandens dievas. Akmeniniai altoriai stovėdavo atvirame lauke. Ne žmogiškos ešmės dievams šventyklos nebuvo reikalingos.

Negausias žinias yra surašęs graikų istorikas Herodotas. Jis pasakoja, kad viur Persijoj dangaus skliautas žmonių vadinamas Zeus (Dia). Dangaus dievo vardas yra panašus graikų formai "Dia" ir indų "Dyaus" (Pitar). Liaudies vyriausiojo dievo nevadino vardu Ahura Mazda, bet vartojo sena indo — europiečių varda Dyaus. Šitas vyriausias dievas yra labai abstraktus, aukščiausia butybė be mity. Jis nėra žmonių pagelbininkas, bet stovi aukštai visatop kaip svarbiausias amžinos tvarkos ir harmonijos sargas. Jaukesnis žmonėms yra jaunesnis dievas Verethragna, kuris pasirodo kaip jautis arba paukštis, kartais kaip viesulas. Taip pat dievai Mithra, Airyman ir Bhaga yra mėgiami.

(Bus daugiau)

Skaitykite ir platinkite
Dienraštį
NAUJIENAS

TELEF. PR. 8-3229

DR. ANNA BALIONAS
AKIU, AUSU, NOSIES
IR GERKLIS LIGOS
2831 W. 63rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERU LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirmos ligoninis pagal susitarimą.
Jei beatsitiepia, skambinti 374-8012

DR. C. K. BOBELIS
INKSTU IR ŠLAPIKO TAKU
CHIRURGIJA
Tel. 695-0533
Fox Valley Medical Center
860 SUMMIT STREET
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEMLOCK 4-5849
Rasd. 388-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmadienis ir ketvirtadienis 1-7 val.
antradienis penktadienis nuo 1-5 val.
ir trečiadienis vakarais.

DR. PAUL V. DARGIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community Klinikos
Medicinos direktorius,
1938 E. Manheim Rd., Westchester, ILL.
VALANDOS: 8-9 darbo dienomis ir
ketvirtadienis 8-3 val.
Tel. 542-2727 arba 562-2728.

DR. W. EISIN-EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERU LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6122 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
sitiepia, skambinti. MI. 3-0001.

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ AKIU LIGOS
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. K. A. V. JUCAS
Tel. 561-1078 ir 489-4441
ODOS LIGOS — CHIRURGIJA
OFISAI:
2603 W. NORTH AVE.
Grie. Western Ave. kampo)
3214 No. WESTERN AVE.
Valandos pagal susitarimą.

DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGU SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadieniais, antradi-
eniais, ketvirtadieniais ir penkta-
dieniais nuo 3 iki 7 val. popiet.
Tik susitarus.
Treciadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Fritalko akiniai ir
"contact lenses".
Val pagal susitarimą. Uždaryta trec.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTU, PUSLES IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val. antradien. nuo 1-4 po pietu.
Ketvirtadien. nuo 5-7 val. vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujas rez. telefonai: 448-5545

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendrasis praktikas, spec. MOTERU LIGOS
Ofisas: 2452 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antradien., trečiadien.
ir penktadien. 8-3 val. vak. Seštadien-
iais 2-4 val. po pietu ir kitu laiku
pagal susitarimą.

V. Tumasonis, M. D., S. C.
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEMLOCK 4-2123
Rasd. telefonai: GIBSON 8-6195
Pirmos ligoninis pagal susitarimą. Del
valandos skambinti telefonai: HE 4-2123.
Jei beatsitiepia, tai telefonai: GI 8-6195.

P. SILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDES-PROTEZISTAS
Aparatai - Proteza, Med. Ban-
džiai. Speciali pagalba kojomis
(Aneb Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Seštadieniais 9-1.
2850 West 63rd St., Chicago, ILL. 60629
Telef.: PProspect 6-5084

BUY U.S. SAVINGS BONDS
WHERE YOU BANK OR WORK

LAISKAI - LAISKAI - LAISKAI

NEW YORK, N. Y. Žiburio
radijo vedėjas, paskelbė, kad jis
platina šiuo laiku visiems reka-
lingus laiškus ir per radijo pa-
sakė:

— Atsiųskite voką su ženkliau-
ku ir savo adresu...

Bet už savaitės skelbė, kad tik
50 lietuvių atsiliepė ir kad laiškų
pavyzdys bus atspausdintas
Darbininke.

Nieko neatsitiks, jeigu kas iš
laikraščio išsikirpęs laišką pa-
siųs prezidentui. Žinoma, bus
negrąžu — nekultūringa. Bet
prezidentas pamatys, kad lietu-
viai įpuolė panikon, tik gaudus
išgirdę apie pripažinimą "teisė-
tu" įjungimu jų tėvynės į impe-
rialistinę Sovietų Rusiją. Taip
pat turės pagalvoti, o kas atsi-
tiks, jeigu iš tikrųjų būtų pri-
pažinta?!

Alto centras Čikagoje, girdžių,
paruošė 57,000 laišku. Bet ir to-
liau norima, kad būtų skirtingi
laiškai. Su ta pačia rašoma ma-
šinėle parašyti laiškai, kad ir
skirtingo turinio, nelabai skiria-
si. Net sukeliama įtarima, kad vie-
nas žmogus siunčia daug laišku.
Visai teisėtai kiekvienas žmo-

gus gali šiandien pasirašyti vie-
ną laišką o rytoj kitą ir be pa-
baigos, bet bus tik vienas žmo-
gus. (Taip siuntinėja laiškus
Amerikoje, ragindami ką nors
padaryti). Tas pats žmogus,
skirtingomis mintimis parašy-
tus laiškus, gali panorėti pasi-
rašyti ir siųsti tą pačią dieną ke-
lis, ir net tiek, kiek suras at-
skirų minčių. Tad ar lengva yra
sekretoriui sutikrinti ar visi
nevienodi laiškai turi atskirą
žmogų?

Norisi paklausti, kokiame uni-
versitete studijuota, toki politi-
niai mokslai? Arba, kas pakuz-
dėjo tokia politika? O kas ruo-
šia laiškus kitiems Alto skyrių
ir jų apylinkių žmonėms? Nau-
jorke Altas pats spausdina laiškų
spaustuvėje.

Jeigu laiškai bus vienodi, pre-
zidento ar kongreso atstovo se-
kretorių skaičiuotų, dėtų į vie-
ną dėžę ir sakytų: — Šitokių
laiškų gavau tiek ir tiek.

Bet ką tas sekretorius darys,
gavęs kiekvieną laišką kitokį?
Ir kada jis suspės perskaityti
gavęs tūkstančius laišku? (Jie
gauta kasdien dideji skaičių laiškų,
įvairaus turinio, apie visuo-
sius bėgamus kasdieninius reka-
kalus, o mūsų laišku ir taip jau
vien jų darbo perkrovimas).

O kai parašus renkame, ar
kiekvienam parašui irgi po at-
skirą iškreiptą tekstą rašome?
Ar gali kas pasverti atskirų laiškų
ir atskirų parašų įvertinimą?

Ne laikas ginčytis, katruo gin-
dvy gintis tada, kada priešas puo-
lia. O labiausiai netinka ir ne
laikas ginčytis, kad yra gera tik-
tas, ką aš sugalvoju. Viskas pa-
skelbė ir prašė remti Altą. Tad
ir remkime kuo labiausiai. Ir
visi rėmimai geri.

Ne daug žmonių turime, ku-
rie galėtų patys suprantamai ir
perskaitomai anglų kalba para-
šyti laišką. O jų laišku reikia
daug.

Jeigu Alto centras laiškuais ap-
rūpina Čikagos lietuvius, priva-
lo aprūpinti ir kitų skyrių apy-
linkes. Galėtų ir laikraščiai ap-
rūpinti.

Naivu patikėti, kad yra lie-
tuvių, tikinčių, kad Amerikos
veikėjai nežino, kad mes, lietu-
viai, įtaigojame, rašome, skelbiame
spaudoje ir per radiją. (Pats
lietuvių ir anglų kalba pa-
skelbia per radiją). O jeigu mūsų
tarpe yra vadovaujančių žmonių
ir bijančių tai prisipažinti ameri-
kiečiams, tai yra prisipažinimas,
kad jie ne pilnai pasirošę
tam darbiui.

Tenka prisiminti, kad jau apie
1905 metus socialdemokratai
reikalavo pilnos nepriklausomybės
Lietuvai. Kiti reikalavo au-
tonomijos. Dar vėliau karalys-
tės. Taip ir dabar lietuvių turi
kelias nuomones. Vieni siekia ne-
priklausomybės, o kiti nori tik
palaikyti esamą tylą ir tuo pačiu
pagelbėti rusams, pabaigti nu-
tautinti lietuvių tautą Lietuvoje.
Jau net amžini mūsų prie-
šai lenkai, pradėjo rašyti, kad
reikia rėkti ir tą tylą nutraukti.

Taip pat tenka prisiminti, kad
Lietuvos Taryba vienbalsiai nu-
tarė paskelbti nepriklausomą po-
to, kai socialdemokratas Jonas
Vilkaitis jau buvo savo pinigais
pasamdejęs čigonę, o ši buvo iš-
būrusi Klimui, kad jis bus ne-
priklausomas Lietuvos presiden-
tu.

Pastaba: Naujienos, 1975.IV.
3, pusl. 3, straipsnio antroje
skiltyje, iš apačios antroje pa-
straipoje, išpuolė žodis "dau-
giau". Pirmas sakinytis turi būti
šitoks: — Nieko negalima dau-
giau šiuo momentu laimėti Tė-
vynėje, tad daugiau reikalauti ir
nebandykime.

Jonas J. Gaidys

Jei "NAUJIENAS" TU
SKAITYSI, TAI IR KITAM
PASAKYSI, KAD JOS RASO
TIKRA TIESA — SKLEIDŽIA
SVIESA.

St. Paul 3M bendrovės laboratorijų inžinierius tikrina naują stiklą,
kuris, nors labai plonas, sugraba padidinti vaizdą.

Zagariečių Klubas

Lietuvių Zagariečių klubo susi-
rinkimas įvyko kovo 23 d. adresu
4346 S. California ave. Pirm.
Paul Masillonis atidarė susirin-
kimą, pasveikino gausiai atsi-
lankiusius narius, nors ir pirmą
kartą naujoje vietoje.

Nutarimų raštininkės ir val-
dybos narių raportas buvo pri-
imtas vienbalsiai. Taipgi pirmi-
ninkas pranešė, kad buvo nuva-
žiavę pažūrėti piknikų daržo ir
daržą nusamdė birželio 22 die-
nai.

Klubas, jei pasiseks, numato
turėti vieną pikniką, taipgi
klubas nubalsavo balandžio mė-
nesį neturėti susirinkimo, o tu-
rėti gegužės 25 dieną, kur bus
renkami pikniko darbininkai. Na-
riai prašomi gerai įsijudinti, kad
gegužės mėnesį bus svarbus su-
sirikimas ir visi gausiai daly-
vaus.

Buvo gimtadienio proga pa-
sveikinta vicepirm. Adeline Ge-
dvila ir jaį sugiedota Happy Birth-
day, o ji visus pavaišino skaniu
tortu. Ačiū jai!

Po susirinkimo buvo vaišės ir
malonus pobūvis su Velykų mar-
gučiais.

Rozė Didžgalvis, koresp.

ŠIRDYS SULOPOS/BE OPERACIJOS

Medicina yra viena mokslo sritis,
kuri tebedaro tebetiną pažangą
naujais išradimais, kaip sėkmingiau,
greičiau ir pigiau sulopyti, pataisyti
ir pailginti žmogaus gyvenimą. New
Orleans medicų išrastas metodas,
kaip sulopyti žmogaus širdį be
atviros operacijos, yra plačiausio
susidomėjimo verta naujė-
nybė.

Du daktarai kardiologai Dr.
Terry King, 36 metų, ir Dr.
Noel Mills, 39 metų amžiaus vie-
nai 17-metį studentę Suzette
Marie Creppel šio balandžio pradžioje
per 90 minučių sulopė tarp dešinio
ir kairio atrium atsiradusį plyšį.
Čia įdomiausia pati "lopo" idėja
ir jos techniškas įvykdymas.

Prapiovus dešinės kojos veną,
per ją į pačią širdį buvo ilgu ka-
teteriu įstumtos dvi po 3.5 centi-
metrų skersmens iš nerūdijančio
plieno ir dakrono pagaminto

suglaustos ir plastikinėje kapsu-
lėje įtaisytos umbrelas. Per fluoroskopą
sekdami kateterio slinktį, kai jau kapsulė
pasiekė širdies viduje esantį plyšį, dak-
tarai kontrolinės vielos pagalba
umbrelas atpaalaidavo iš kapsulės,
jas sustatė iš abiejų pusių pusų,
sujungė ir kateterį su tuščia kapsule
per vieną atgal ištraukė laukan. Pacientė
po kelių dienų jau vaikščiojo.

Daktarai tokios operacijos pasisekimu
džiaugiasi ir tiki, kad panašiu būdu
be kruvinos (atviros) operacijos bus
galima pataisyti daugelį širdies defektų
ir kad išradimo dėka širdžių remon-
tas bus daug pigesnis.

Ar pastebėjote, kad kutvelas švarinasi?

Kad jaunimas pradeda apsišvarinti,
daug ženklų jau rodo miestų gatvėse
ir užmiestėse pakelėse. Daugelis jau
nebe tik apsikuta, bet ir kudlas nutrum-
pina ir, atrodo, plaukus išsimazgoja.

Trūksta žinių, kaip su San Francisco
ir bendrai Kalifornija, bet Floridos
papildimuose šiemet kudlotų, kaltūnuotų,
pašvinkusių "neandertalų", palaidai
publikoje besimašančių jau tenka
paieškoti.

Pati didžioji "hipių" globėja
Indija pradeda trukti kantrybės.
Prieš keletą metų prasidėjo "didysis
tvanas" — šimtams, tūkstančiams
"neskustų, nemazgotų ir vienodai
"kvepiančių" "grauzulių" buvo užplūde
New Delhi, kol valdžia pradėjo juos
kaltinti esant "grėsmę kraštui" ir
pradėjo nebepratesti vizų. Kas
pagaunamas vos dieną vizai pasibaigus,
kišamas į kalėjimą.

"NAUJIENOS" KIEKVIENO LIETUVIO
DRAUGAS IR BŪCIULIS

Kuratoriumi, matininkui A. A. JONUI TATORIUI

staigiai mirus, dukrai Daliai, sūnams Algutui su šeima, Kęstučiui, brolams ir artimiesiems gilia užuojautą reiškia Liet. Evangelikų Reformatų Kolegija

ŠVENTO RAŠTO PAMOKYMAI IR PAAISKINIMAI KIEKVIENĄ DIENĄ BŪTINI KRIKSCIONIUI
"Būk stiprus ir drąsus. Nenusišok ir nebijok, nes su tavim bus Viešpats, tavo Dievas, visame prie ko tik eis". — Joz. 1:9.
Kova su pasauliu, kūnu ir vėlnių reikalauja daugiau stiprybės negu mes turime. Mums reikia panašiu padaršimo žodžių, ateinančių iš Viešpaties burnos. "Viešpats neapleis savo žmonių dėlei didžio savo vardo, nes Viešpats yra prisiekęs padaryti su savo žmonėmis". (1 Sam. 12:22). Šiais brangiais Dievo pažadais buvo drąsintai Izraelitai pagal kūną, bet pritaikant šiuos žodžius dvasiskam Dievo Izraeliui, Kristaus pasekėjams, šiame Evangelijos amžiuje, mes gauname iš jų daug didesni padaršiniai ir mūsų tikėjimo sutvirtinima. Taigi nesiliaukime daryti visa, kas Viešpačiui patinka, per Jėzų Kristų, kuriam tebūnie garbė per amžius amžius.
Mažą knygutę, pavadintą JĖZŪS PASAULIO IŠGANYTOJAS, gausite nemokamai, jei parasyte tokiu adresu:
F. ZAVIST, 3715 WEST 66th STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629.
SV. RAŠTO TYRINETOJAI

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 W. 71st Street
Telef.: GRovehill 6-2345-6
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOWnhall 3-2108-9
TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIK & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAKINOMAS VIETA
RRepublic 7-3600 RRepublic 7-3601

EUDEIKIS GAIDAS - DAIMID
SENIAUSIA IR DIDZIAUSIA LAIDOJIMO ISTAICA
4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YArds 7-1741 - 1742
4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAFayette 3-0440
MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:
Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos
AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ.
★ TURME KOPLYČIAS VISOSE MIESTO DALYSE.

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS
1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS
4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS
3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS
(LACKAWICZ)
2424 WEST 69th STREET RRepublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE Virginia 7-6672
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS
3354 So. HASTED STREET Phone: YArds 7-1911

LIETUVIŲ FONDO SUVAŽIAVIMAS

(Tęsinys)

Po pietų petraukos, ir išsiruskus darbo komisijas, vėl sugrįžta prie diskusijų. Prūsas priekiaštavo, kad nariams nesučiama akcijų padėtis, kaip daro amerikiečių panašios institucijos. Valdyba paaiškino, kad akcijų padėtis yra sekama du kart per mėnesį ir investavimų augimas ar kritimas valdybai pranešinėjamas. Visiems nariams siuntinėti tas žinias būtų per brangu, susidarytų daug darbo ir išlaidų.

Apie LF padėtį savo apylinkėse pranešė: M. Lenkauskienė iš Clevelando, J. Jazbutienė iš Miami, V. Kutkus iš Detroito ir P. Turuta iš Grand Rapids.

Dr. J. Valaitis paaiškino siūlomus kelių įstatų punktų pakeitimus, kurie išsprendžia kai kuriuos praktiškos patirties iškelto klausimus: valdyba atpalaiduoja savo administracines išlaidose nuo telkiamo lietuvių išlaikimo tikslams pelno. Fondui duodama platesnė visuomeninė bazė, saugant jį nuo per didelės pavienių asmenų finansinės įtakos. Statuto komisijos siūly-

mai po trumpų diskusijų buvo priimti.

Pelno paskirstymo komisija sudarė: dr. G. Balukas, V. Kamantas ir pirm. dr. K. Ambrozaitis. Atstovai iš L. Bendruomenės buvo S. Rudys, V. Kleiza ir J. Račkauskas. Fondo buvo leista paskirstyti 24,770 dolerius. Nuo LF veiklos pradžios jau paskirta švietimo ir kultūros reikalams 304.150 dol. Pernaui prašymų buvo gauta 138,786 dol. sumai. Komisija laikosi tokio principo: 50% lėšų skirti liuanistiniam švietimui, 25% — skirti einamiesiems kultūriniais reikalams ir 25% — specialioms fondo kultūriniais projektams paremti.

Didžiausia iš pernykščių sumų paskirta jau minėti Lietuvos istorijai rašyti — dr. D. Fajnhauziui — 6,000 dol. Naujai liuanistai E. Bradūnaitė Būgos tautotyrai tvarkyti — 800 dol. ir Stipendija Lietuvių Tautosakai — 2,000 dol., specialiai LF kultūrinė stipendija — 1,000 dol. paskirta prof. A. Maceinai, 500 dol. prof. V. Vardžiui, 2750 dol. Michigano Un-to Lituanis-

tinėm studijoms. PLB švietimo ir spaudos reikalams — 1,000 dol. Lituaniškos Instituto Bibliografijai — 1,500 dol. Viso 1974 m. pelno paskirstyta "apie 41-200 dol.", pranešė dr. K. Ambrozaitis raštu.

Buvo klausiami, kodėl įstatuose nėra nieko apie LF perdavimą nepriklausomai Lietuvai, kai ji bus laisva. Dr. A. Razma paaiškino, kad bijota mums nepalankių interpretavimų, liečiančių laisvę ar nepriklausomybę. Gali atsirasti tvirtinimai, kad Lietuva ir šiandien yra "laisva" ir galima tikėtis bandymų iš fondo pinigų atimti, todėl ir susilaukta nuo atskiro įstatų punkto.

Klausimuose ir sumanyuose buvo paliesti investavimo ir nekilnojamo turto klausimai, reklamos ir spaudos rėmimo klausimas.

Rinkimuose į naują Lietuvos Fondo Tarybą išrinkti: M. Remienė, dr. J. Puzinas, perinkti dr. K. Ambrozaitis, A. Reklaitis, P. Kilius ir V. Naudžius. Šalia jų taryboje liko: dr. G. Balukas, S. Baras, V. Kamantas, dr. F. Kaunas, Kazickas, J. Kucėnas, V. Kutkus, M. Lenkauskienė, dr. A. Razma, Sabalis, Vakselis ir dr. J. Valaitis. Reikia pastebėti, kad du ilgamečiai tarybos nariai: dr. V. Simaitis ir S. Rauckinas nesutiko toliau kandidatuoti.

Tą patį vakarą Martinique restorano salėje įvyko L. F. "Džiaugsmo pokylis", milijono užbaigimo proga. Pokylio komitetas, pirmininkaujamas M. Remienės, nariai: S. Baras, V. Butėnas, J. Dočkienė, S. Endrijošienė, M. Grėbliūnienė, J. Janušaitis, p. Masilionienė ir Z. Pupienė surengė tikrai nuotakingą vakarėną. Meninę programą atliko solistė Vanda Stankienė ir rašytojas Al. Baronas. Dalyvavo apie 400 žmonių, jų tarpė konsule J. Daužvardienė Vliko pirm. dr. K. Valiūnas. Kalbėjo dr. J. Valaitis, dr. A. Razma, nuo kitų veiksmų atsilikti nenorėdamas, į programą įsibrovė ir nenumatytas kalbėtojas iš LB hierarchijos Filadelfijoje A. Gečys. Jis kaip žinomas "politikas" siūlė steigti dar vieną fondą politiniams darbams remti. Maida baliuje sukąbėjo jaunasis studentas P. Kisielius. Programą gražiai pravedė Marytė Remienė. Šitai milijonieriams skirtas pavasario šeštadienis pasibaigė pasitenkinimo ir atlikto darbo džiaugsmo atmosferoje. Dr. J. Valaitis savo žodyje pabrėžė, kad "milijono negana, būtisime multimilijonieriai". Žiūrėję ir praėjusius 12 metų, sunku nepatikėti, kad taip ir bus.

Pianistas Liberace iš savo namų Hollywood Hills padarė muziejų, kurį žmonės gali apžiūrėti, sumokėję po 5.90 dol.

krautuvės kainas vėl pradės kelti.

Nacionali krautuvėjų kompanijos prezidentas James A. Watson spaudos konferencijoje pareiškė, kad "National pradeda maisto karą".

Moterys prieš vyskupą

Nacionalė Moterų Organizacija (National Organization for Women NOW) apkaltino San Diego vyskupą Leo Maher pradedusį praktikuoti prieš moteris "dviasišią diskriminaciją" ir ateinančios gegužės 11 dienai vietoje Amerikoje organizuoja "Ižeidimo dieną" (Day of Outrage). Vyskupas Maher uždraudė eiti prie komunjijos moterims, priklausančioms NOW ir kitoms moterų grupėms, kurios pritaria abortams. Laiške savo diocezijos kunigams vyskupas Maher pareiškė, kad "joks asmuo, kuris laikosi pažiūru, priešingu bažnyčios mokymui, negali būti prileidžiamas prie komunjijos ir vadintis praktikuojančiu kataliku".

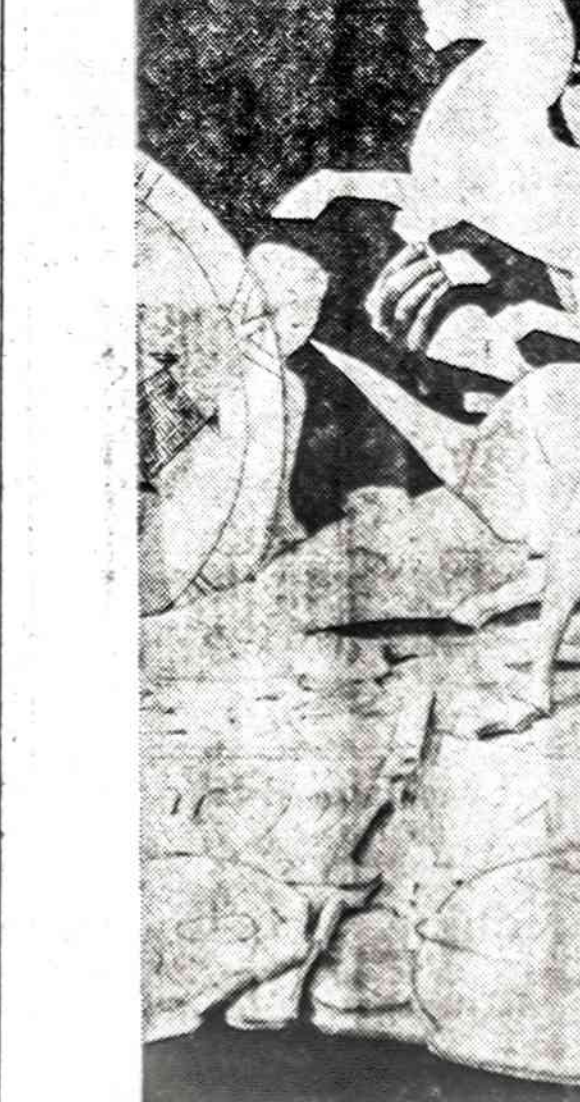
◆ 1968 m. JAV buvo apiplėšti 2658 bankai (pusantro karto daugiau, negu 1967 m.). Bendra nuostolių suma 115 milijonų dol.

◆ Nigerijoje igeologai rado suakmenėjusį didžiulio krokodilo kiaušį. Gyvulys buvęs 15 metų ilgio ir gyvenęs prieš 90 milijonų metų.

TRUMPAI

— Juozas Matijošaitis, Long Beach, Cal., senas pensininkas nuo Pacifiko pakrantės, pratęsęs prenumeratą dviems metams ir atsuntė Naujienų labui 24 dol. Savo laišką jis taip užbaigia: "Sveikinu visą Naujienų štabą ir visus bendradarbius. Linkiu visiems nepavargti dienraščio leidime ir nuolatiniame jo tobulėjime". Naujienų vadovybė

— Adv. Charles P. Kal Economist laikraščio trečiadienio laidoje motyvuotu raštu pasisako prieš Pašto tarnautojų unijos reikalavimus, kaip priešingus visuomenės interesams ir Amerikos ekonomijai. Jis savo

Ši jauna dailininkė Doty Davis turi suprojektuoti Kinijos archeologinių iškasenų parodą išdėstyta, todėl ji gavo visu 385 eksponatų iškarpas, kad galėtų parodą meniščiau suplanuoti. Paroda įvyks Kansas City, Nelson Gallery.

dėkinga už linkėjimus ir už dovaną.

— Jurgis Inčūra ir K. Griškus iš Marquette Parko apylinkės, negalėdami dalyvauti Naujienų bankete, nutarė paaukoti po 10 dol. ir palinkėti Naujienoms sekmės ir toliau eiti tiesios keliu. Pinigus jie įteikė per I.V.L S-gos Chicago skyriaus pirm. Vaclova Dalinkevičią. Naujienų vadovybė nuoširdžiai dėkoja.

— Julius Strodonskis, Delhi, Ont., Kanada, kartu su gerais linkėjimais visiems bendradarbiams už jų gerus straipsnius ir žinias, atsuntė Naujienų labui 5 dol.

— C. Rinkevičius, Jersey City, N. J., pratęsdamas prenumeratą, atsuntė Naujienų naudai 4 dol. Naujienų vadovybė nuoširdžiai dėkoja visiems rėmėjams, platintojams ir naujienų skaitytojams. Visi skaitytojai prašomi remti Naujienas ir jas platinti, o vis lietuviams kviečiami su jomis susipažinti ir užsisakyti. Naujienos yra siunčiamos susipažinimui 2 savaites nemokamai sulig gautais pageidavimais arba prisijūstais galimų prenumeratorių adresais.

— Ponia Vincė Jonuškaitė - Leskaitienė, Santa Barbara, Cal., tapo Naujienų skaitytoja. Naujoji mūsų skaitytoja Lietuvoje buvo Valst. operos primadona, dabar ruošia savo atsiminimus iš įdomaus ir turtingo įvykių politinio bei kultūrinio gyvenimo. Tame gyvenime ji reikišias ir išsivijoje, dalyvaujama steigime ir veikloje Lietuvių Moterų Federacijos, aktyviai veikiama to organizacijos tarptautinėje veikloje, dažnai išskeldama Lietuvos ir lietuvių reikalus žymiųjų moterų tarptautiniuose forumuose.

— Ponia Genovaitė Breichmanienė, Dundas, Ont., Canada, šiandien nustebs radusi Naujienas savo pašto dėžutėje. Jas jai užsakė jos ir tautinių šokių gerbėjų bei puoselėtojų šeima. Naujoji mūsų skaitytoja yra Hamiltono lietuvių tautinių šokių grupės, švenčiančios 25 m. veiklos sukaktį, vadovė. Ji vadovavo Amerikos ir Kanados Tautinių šokių šventėms. Naujienų vadovybė, dėkodama prenumeratoriui, sveikina p. Breichmanienę veiklos sukakties proga.

— Birutė Saldukaitė įsteigė Curie aukšt. mokykloje draugiją pagerbti prancūzų kalbos pažangius mokinius. Tarp 24 draugijos narių yra Dolores Dybaitė ir Mikalina Mankutė. Jos išrinktos į valdybą.

— Adv. Charles P. Kal Economist laikraščio trečiadienio laidoje motyvuotu raštu pasisako prieš Pašto tarnautojų unijos reikalavimus, kaip priešingus visuomenės interesams ir Amerikos ekonomijai. Jis savo

REAL ESTATE.

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIS NUOSIMČIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAMS

DEL VISŲ INFORMACIJŲ, KREIPKITES Į

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

NAMŲ PIRKIMAS - PARDAVIMAS - VALDYMAS - NOTARIATAS - VERTIMAS

VISŲ RŪSIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA

J. BACEVICIUS - BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — 778-2233

RENTERING IN GENERAL

BRIGHTON PARKE ISNUOMOJAMAS trijų švartų kambarys atskiras butas. Telef. 927-8588.

MARQUETTE PARKE išnuomojamas švartų kambarys prie vieno žmogaus. Pageidaujama, kad turėtų automobilį, kad ir pensininkas. Telefonuoti 778-4513.

raštais kartais primena ir Lietuvos reikalus, juos sujungdamas su Amerikos politika. Tas pat raštas tilpo ir SW News Herald ketvirtadienio laidoje.

— James Kovalskas iš Bridgport apylinkės studijuoja muziką Dana kolegijoje, Blair, Nebraska. Mėgiamiausias jo instrumentas yra saksofonas ir juo sėkmingai koncertavo kolegijos koncertų salėje.

— G. Sharkos globojami kėglininkai laimėjo Kolumbo vyčių metines varžybas. Tarpe žaidėjų yra Larry Laurian, Vincas Petrošius, Stan Cibbs, Tony Klimas, T. J. Vaišnoras C. Hanley ir Al. Kachinskis.

— Saulius Kazlas iš Kelly aukšt. mokyklos laimėjo 2-ą vietą ir \$50 iš Chemijos pramonės tarybos fotochemijos konkurse.

— Audronė Gurskytė ir Rūta Kulytė iš Chicago pietvakarių rodė dailiojo čiuožimo meną savo giminėms ir draugams Ice Chalet patalpose, Willow Springs, Ill.

VALDIŠ

REAL ESTATE

7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-7200

BUTŲ NUOMAVIMAS, IVAIRŲS DRAUDIMAI NAMŲ IR NEKILNOJAMO TURTO PIRKIMAS, PARDAVIMAS.

BALYS BUDRATIS

RUD'S REAL ESTATE

4369 ARCHER AVE., CHICAGO

TEL. — 254-5554

BUILDERS AND CONTRACTORS

Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR

Trenčių mieste ir užmiesty naujus ir perstatatavus senus rūši namo apšildymo pečius, air-conditioning, vandens boilerius ir šilumos rinas (boilers). Dirbu greit, sąžiningai ir garantuoti.

DOMAS ZUKAUSKAS

4444 So. WESTERN AVE, Chicago, Ill. 60609. Tel. VI 7-3447

D E M E S I O

62—80 M. AMŽIAUS VAIRUOTOJAI

Tiktai \$60 pusvezčių automobilio liabiliti apdraudimas.

Kreipitis:

A. LAURAITIS

4645 So. ASHLAND AVE. 523-8775

M. A. SIMKUS

Real Estate, Notary Public, INCOME TAX SERVICE

1259 S. Maplewood, Tel. 254-7450

Taip pat daromi vertimai, giminių ikvietimai, pildomi pilietybės prašymai ir kitoki blankai.

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave, Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

A. G. AUTO REBUILDERS

Cia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityusių darbininkų, Kalnos nebrangios.

3518-24 W. 63rd Street, Chicago, Ill. TEL. — 776-5888

Anicetas Garbačiauskas, sav.

TERRA

Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms.

3237 WEST 63rd ST., CHICAGO

Telef. 434-4660

JUBILIEJINIŲ METŲ NAUJŲ SKAITYTOJŲ VAJUS

NAUJINIAMS šiemet suėjo 60 metų. Minint tą sukaktį, gerbiant pirmojo Amerikos lietuvių dienraščio steigėjų bei lietuviškos spaudos pirmūnų ir atliekant būtinas pareigas amžinam lietuvių išlikimui skelbiamas Naujienų platinimo vaju.

NAUJINIŲ tvirtai stovi ir kovoja už Lietuvos ir pavergtų lietuvių laisvę, neidamos ir nesidėdamos ir sandėrus su okupantais ar jų igaliotiniams.

NAUJINIŲ palaiko visas lietuvių demokratines grupes, jų bendras institucijas ir remia visų lietuvių bendruosius darbus bei tikslus.

NAUJINIŲ atstovauja tyliąja lietuvių daugumą žiaus pasimetimo, retorikos ir politinių iluzijų laikais. Jos yra visiems idomios, naudingos ir reikalingos, net būtinos. Ne veltui, gerose draugijose girtu Naujienas yra mada. Lai ta mada tampa jas prenumeruoti.

Todėl Naujienų vadovybė ir Vajaus komisija Jubiliejinių metų proga skelbdama platinimo vaju kreipiasi į visus lietuvius pasekti lietuviškos spaudos pirmūnų pavyzdžius užsiprenumeruojant Naujienas tikslu sudaryti grandinę tolimiesiems darbams ne tik laikraščio, bet ir visos išsivijios, taip pat pavergtos Lietuvos ir jos žmonių gerovei, siekiant visuotinio lietuvių reikalų renesanso.

KAINUOJA: Chicagoje ir Kanadoje metams — \$30.00, pusė metų — \$16.00, trims mėn. — \$8.50, vienam mėn. \$3.00. Kitose JAV vietose metams — \$26.00, pusė metų — \$14.00, vienam mėn. — 2.50. Užsieniuose — \$31.00 metams. Susipažinimui siunčiama savaitė nemokamai.

Prašoma naudoti žemiau esančią atkarpą.

NAUJINIŲ, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Siunčiu _____ dol. Naujienų prenumeratui, Jubiliejinio vaju proga paremdamas lietuvišką spaudą.

Vajaus proga prašau siųsti Naujienas vieną savaitę susipažinimui nemokamai ir be jokių įsipareigojimų.

PAVARDĖ IR VARDAS _____

ADRESAS _____